

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

Оксана Чекан

**ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
У СХЕМАХ І ТАБЛИЦЯХ
З КУРСУ
«КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ»
частина I**

для студентів денної та заочної форми навчання
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

Мукачево – 2020

УДК 37-042.4:004(042.3)(075.8)

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теорії та методики
дошкільної освіти
протокол №11 від «21» квітня 2020 р.*

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол № 9 від «21» травня 2020 р.*

Укладач: Чекан О.І.: к.пед.н., доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти МДУ

Авт.знак: К63

Комп'ютерні технології в роботі з дітьми: опорні конспекти лекцій у схемах і таблицях з дисципліни «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальність 012 «Дошкільна освіта» Ч.І. / укладач О. І. Чекан - Мукачево : МДУ, 2020. - 126 с. (др.арк.4.0).

Опорний конспект лекцій у схемах і таблицях з дисципліни «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми», частина I включає у себе загальні питання щодо загального рівня інформатизації педагогів, оволодіння ними інформаційно-комунікаційними технологіями та сучасними методами навчання, засобами комп'ютерних технологій, інтелектуальних та алгоритмічних комп'ютерних технологій у навчальному процесі, які сприяють формуванню інформативних умінь та навичок.

Дане навчально-методичне видання адресовано студентам дошкільних факультетів педагогічних університетів (інститутів, коледжів, педучилищ), вихователям дошкільних навчальних закладів.

© МДУ, 2020

ЗМІСТ

Передмова	5
Тема 1. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес ВНЗ	8
Тема 2. Виховання особистості в інформаційному суспільстві. Навчання дітей дошкільного віку основ комп'ютерної грамотності	30
Тема 3. Інформаційно-комп'ютерні технології у навчально-виховному процесі дошкільного закладу. Локальні документи	51
Тема 4. Інформаційно-комп'ютерні ресурси у методичній діяльності ДНЗ. Комп'ютерна залежність. Гігієнічні норми та рекомендації	72
Тема 5. Методика використання ІКТ в роботі з дітьми. Перспективне планування впровадження комп'ютерних технологій у освітній процес дошкільного закладу	83
Список рекомендованої літератури	99
Додатки	103

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АРМ	– автоматизовані робочі місця
БКДО	– Базовий компонент дошкільної освіти
ВНЗ	– вищий навчальний заклад
ДНЗ	– дошкільний навчальний заклад
ДО	– дошкільна освіта
ЕОМ	– електронна обчислювальна машина
ЕНЕА	– Європейська система трансферу і накопичення кредитів
ІО	– інформатизація освіти
ІКТ	– інформаційно-комунікаційні технології
ІТ	– інформаційні технології
КЕ	– констатувальний етап
КТ	– комп'ютерні технології
НП	– навчальні програми
НІТ	– нові інформаційні технології
НІТН	– нові інформаційні технології навчання
ПЕ	– прикінцевий етап
ПЗ	– програмні засоби
ПК	– персональний комп'ютер

Передмова

Шановні студенти! На сьогоднішній день в умовах розбудови української держави, глибоких і динамічних перетворень, що відбуваються в усіх сферах нашого суспільства, суттєвих змін зазнає і система освіти. Стратегію змін у системі професійної освіти в Україні чітко викладено у «Національній стратегії розвитку освіти в Україні у 2012-2021 рр.» щодо впровадження комп'ютерних технологій навчання та підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців.

Підготовка спеціалістів із вищою освітою вимагає підвищення їхнього загального рівня інформатизації, оволодіння ними інформаційно-комунікаційними технологіями та сучасними методами навчання, засобами комп'ютерних технологій, інтелектуальних та алгоритмічних комп'ютерних технологій у навчальному процесі, які сприяють формуванню інформативних умінь і навичок.

Застосування комп'ютерних технологій у навчанні досліджувалось у працях А. Беляєва, В. Безпалька, Л. Буркова, А. Давиденко, М. Жалдака, В. Лаптева, А. Марона, Є. Кузнєцова, І. Румянцева, Ю. Машбиця, А. Єршова, Я. Ваграменко та інших. Рівень підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в галузі комп'ютерних технологій ще не відповідає сучасним вимогам суспільства і не забезпечує студента достатнім обсягом знань та вмінь, що необхідні для майбутньої фахової діяльності з навчання дошкільників комп'ютерної грамоти.

Згідно нової редакції Базового компонента дошкільної освіти вимоги щодо підготовки вихователя сучасного ДНЗ суттєво змінилися. Варіативна частина БКДО серед інших освітніх ліній, передбачає «комп'ютерну грамотність». Результатом навчання дітей комп'ютерної грамотності є сформованість у дітей інформатичної компетентності.

В опорному конспекті лекцій у схемах і таблицях презентовано лекції з дисципліни «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми», частина І.

Курс лекцій адресовано студентам дошкільних факультетів

педагогічних університетів (інститутів, коледжів, педучилищ), вихователям дошкільних навчальних закладів.

Метою викладання навчальної дисципліни “Комп’ютерні технології в роботі з дітьми” є формування у студентів сучасного наукового світогляду, системи спеціальних знань, та професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико-методичних основ використання комп’ютерних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку, виробленні вмінь та навичок упровадження та використання комп’ютерних технологій в ДНЗ; формування професійної компетентності майбутнього педагога у застосуванні нових інформаційних технологій в дошкільній освіті.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Комп’ютерні технології в роботі з дітьми” є:

- теоретико-методологічні - знання наукових засад побудови процесу розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку засобами комп’ютерних технологій, їх розумного застосування в освітньо-виховному процесі, впливу освітньо-інформаційного середовища на різні сторони розвитку особистості дошкільника;

- когнітивні - ознайомлення майбутніх вихователів з методикою застосування комп’ютерних технологій в освітньо-виховному процесі ДНЗ, санітарно-гігієнічними нормами використання КТ в роботі з дошкільниками;

- практичні - формування у студентів знань, умінь та навичок розробки мультимедійних презентацій та комп’ютерних програм, створення сайтів ДНЗ, створення інтерактивних дидактичних ігор у програмі Microsoft PowerPoint засобами перемикачів, створення візиток у програмі Publisher, формування знань, умінь та навичок щодо комп’ютерних ігор у педагогічному процесі дошкільного навчального закладу та проведення освітньо-виховної роботи в умовах широкого використання інформаційних технологій в освітньому процесі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- відомості щодо інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес;
- відомості щодо виховання особистості в інформаційному суспільстві;
- складові методології використання КТ;
- складові навчання дітей дошкільного віку основ комп'ютерної грамотності;
- принципи використання інформаційно-комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі дошкільного закладу;
- зміст локальних документів щодо використання комп'ютерних технологій у ДНЗ;
- зміст інформаційно-комп'ютерних ресурсів у методичній діяльності ДНЗ;
- методичні засади інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ДНЗ.

вміти:

- проектувати перспективне планування впровадження комп'ютерних технологій у освітній процес дошкільного закладу;
- проектувати впровадження комп'ютерних ігор у педагогічний процес дошкільного навчального закладу;
- створювати мультимедійні презентації у навчально виховній роботі;
- забезпечувати розвивально-виховне середовище у дошкільному навчальному закладі з використанням КТ.

Прослуховування курсу забезпечить формування у студентів системи компетентностей, які є критеріями оцінки якості знань з курсу.

Тема 1.

ІНТЕГРАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ВНЗ

ІКТ в освітньому процесі ДНЗ

Комп'ютер сьогодні посідає значне місце в освітньому процесі. Він є засобом оптимізації навчальної діяльності дошкільників і розвитку їхніх життєвих компетентностей, своєрідним «інтелектуальним знаряддям». Комп'ютер як інструмент діяльності формує у дітей передумови теоретичного мислення, здатність свідомо обирати спосіб дії та працювати самостійно в індивідуальному темпі. У процесі роботи на комп'ютері розвиваються особистісні якості, які в майбутньому житті сприятимуть реалізації потенціалу особистості дитини та дадуть їй змогу почуватися компетентною.

Останнім часом поняття «комп'ютерні технології» дедалі більше поширюється в науці й освіті. Його варіанти «сучасні інформаційні технології», «інформаційно-комунікаційні технології», «інноваційні технології в освіті» - широко використовуються в психолого-педагогічній палітрі з варіативними формулюваннями, залежно від того, як автори (Н. Апатова, В. Глушков, О. Богатирьова, А. Коптелов, Г. Некрасов, О. Тебієва, В. Шолохович, Г. Бордовский, В. Извозчиков, А. Дзюбенко, В. Морозов, М. Жалдак, О. Семенов, О. Матюшкін, М. Аверина, Г. Чистякова, В. Химинець та інші) уявляють структуру і компоненти освітнього процесу.

Зазначимо, що термін «інформаційні технології» уперше ввів у науковий обіг В. Глушков, який визначив інформаційні технології як процеси, що пов'язані з переробкою інформації. Не порушуючи загальності цього визначення, Н. Апатова конкретизувала його таким чином: «інформаційна технологія – це сукупність засобів і методів, за допомогою яких здійснюється процес переробки інформації».

Через призму поглядів В. Глушкова та його учнів (О. Богатирьов,

А. Коптелов, Г. Некрасов) інформаційними технологіями (ІТ) називають сучасні види інформаційного обслуговування різних сфер людської діяльності, що організовані на базі комп'ютерної техніки і засобів зв'язку. Так, І. Довгопол вважає, що «комп'ютерні технології навчання – це процеси підготовки та передавання інформації вихованцю, засобом здійснення яких є комп'ютер». На думку О. Тебієвої, під інформаційними технологіями слід розуміти процес підготовки і передання інформації тому, хто отримує освіту, засобом здійснення якого є комп'ютерна техніка та програмові продукти.

Суголосними є дослідження В. Молочкова, який розуміє «ІТ» як системи, зібрані для виробництва, передання, відбору, трансформації і використання інформації у вигляді звука, тексту, графічного зображення та цифрової інформації. В основі поданих систем використовуються комп'ютерні та телекомунікаційні технології, що базуються на мікроелектроніці, які, у свою чергу, можуть використовуватись разом з іншими видами технологій для підсилення кінцевого ефекту.

Подекуди зустрічаємо зміщення понять «інформаційні» з «телекомунікаційні» технології, що передбачають (за В. Химинець) - «технологію передання й одержання інформації за допомогою глобальних комп'ютерних мереж». Варто усвідомити, що нові інформаційні технології надають можливість педагогу для досягнення дидактичної мети застосовувати як окремі види навчальної роботи, так і будь-який їх набір, тобто спроектувати навчальне середовище.

Під інформаційними технологіями розуміють ще й такі, які обов'язково пов'язані з комп'ютерною технікою, хоча П. Лернер зауважує, що більш правильно було б розуміти під ними все те, що стало альтернативою традиційним вербальним засобам передавання інформації чи то в монолозі педагога, чи в тексті підручника.

Учені (Т. Голубева, С. Репіна) звертають увагу на те, що недостатньо оволодіти інформаційною технологією, необхідно виокремити і найбільш ефективно використати ті її можливості, які можуть певною мірою забезпечити розв'язання конкретно поставлених задач. Г. Баврин

характеризує ІТ як сукупність засобів і методів обробки даних, що забезпечують цілеспрямоване створення, передання, збереження і відображення продукту (даних, ідей, знань) з найменшими витратами і у відповідності із закономірностями того соціального середовища, де розвивається ця технологія. Сучасні інформаційні технології базуються на комп'ютерах, основні можливості яких зводяться до таких: трансдьюсерні – здатність до прийому і видання інформації у різних формах; комбінаторні – можливість запам'ятовувати, зберігати і структурувати великі обсяги інформації; обчислювальні; графічні – представлення результатів у чіткій формі (текстовій, звуковій, у вигляді малюнків); моделюючі – побудова моделей реальних об'єктів та явищ.

Особистісний підхід висловлює В. Кремінь, який переконаний у тому, що НІТ визначають розвиток особистості, як основний критерій прогресу будь-якого суспільства і як ніколи раніше, роблять індивідуальний розвиток людини головним і основним важелем подальшого прогресу і людства в цілому. І. Захарова вбачає у НІТ насамперед «конкретний спосіб роботи з інформацією: це і сукупність знань про способи та засоби роботи з інформаційними ресурсами, і спосіб та засоби збирання, обробки та передавання інформації для набуття нових відомостей про об'єкт, що вивчається».

Застосування комп'ютерних технологій у навчанні досліджувались у працях А. Беляєва, В. Безпалька, Л. Буркова, А. Давиденко, М. Жалдака, В. Лаптева, А. Марона, Є. Кузнєцова, І. Румянцева, Ю. Машбіця, А. Єршова, Я. Ваграменко та інших. Учені не тільки констатують та визначають НІТ, але й висловлюють тенденції подальшого їх розвитку. Так, О. Матвієнко подає чітко визначену тенденцію в пріоритетах розвитку складових інформатизації – спочатку комп'ютеризація, під якою розуміють удосконалення засобів пошуку і оброблення інформації й насичення всіх сфер соціальної практики комп'ютерами, а вже потім – інтелектуалізація – розвиток знань і здібностей людей до сприйняття і створення інформаційних повідомлень.

Образно порівняв комп'ютер Стів Джобс, який зазначав, що

комп'ютери - це як велосипед. Тільки для нашої свідомості.

З інтеграцією ІКТ в освітній процес з'являються можливості розширення його змістового наповнення. Навчальна інформація при цьому стає доступнішою для сприймання дошкільниками.

ІКТ дає змогу підвищити інтерактивність освітньої системи в дошкільних закладах, перейти від пояснювально-ілюстративного способу навчання до діяльнісного, за якого дитина стає активним суб'єктом, а не пасивним об'єктом педагогічної дії. Тож навчання дітей дошкільного віку із застосуванням інтерактивних комплексів стає якіснішим, цікавішим і продуктивнішим, сприяє усвідомленому засвоєнню знань та формуванню мотивації до навчання, а головне — сприяє адаптації дітей до життя в інформаційному суспільстві (див. опорну схему).

ОПОРНА СХЕМА

УМОВИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІКТ У ЗДО

Мультимедійні технології та комп'ютерні ігри

Інформаційно-комунікаційні технології — це узагальнене поняття, що описує різні пристрої, механізми, способи, алгоритми оброблення інформації. Найважливішим сучасним пристроєм ІКТ є комп'ютер,

обладнаний відповідним програмним забезпеченням і засобами телекомунікацій разом з розміщеною на них інформацією.

Мультимедійні технології — це технології конвертування всіх видів інформації у цифровий формат, інтеграції інформації в один документ і відтворення його на комп'ютері.

За даними ЮНЕСКО, коли людина слухає, вона запам'ятовує 15% мовної інформації, коли дивиться — 25% видимої інформації, коли бачить і слухає — 65% усієї інформації. Отже, необхідність застосування в освітньому процесі дітей дошкільного віку мультимедійних ІКТ, які як аудіовізуальні засоби можуть впливати на різні органи чуття, — беззаперечна.

Необхідність застосування ІКТ в дошкільній освіті, насамперед для формування природознавчої компетентності дошкільників, також зумовлена складністю об'єктів вивчення (скажімо, певних явищ довкілля), які неможливо продемонструвати лише вербальними засобами і за допомогою одиничного зображення. ІКТ дають змогу «вийти» за межі навчального середовища на занятті; зробити видимим те, що неможливо побачити неозброєним оком, імітувати будь-які ситуації і процеси в довкіллі. Мультимедійні технології є одним з найперспективніших і найпопулярніших напрямів інформатизації дошкільної освіти. Вони мають на меті створення продукту, який містить «колекції» зображень і даних, що супроводжуються звуком, відео, анімацією та іншими візуальними ефектами.

Однією з найвдаліших форм підготовки і представлення навчального матеріалу для дітей дошкільного віку (особливо до занять з ознайомлення з навколишнім світом) вітчизняні науковці вважають створення мультимедійних презентацій.

Мультимедійна презентація — це зручний і ефектний спосіб представлення інформації за допомогою комп'ютерних програм. Він поєднує в собі динаміку, звук і зображення, тобто ті чинники, які найдовше утримують увагу дитини.

Полегшення процесу сприймання і запам'ятовування інформації за допомогою яскравих образів — це основа будь-якої сучасної презентації. Більше того, презентація дає педагогу змогу самостійно скомпонувати навчальний матеріал з огляду на особливості конкретної вікової групи і теми так, щоб домогтися максимального розвивального ефекту заняття, бесіди, спостереження тощо (див. о п о р н у с х е м у).

**О П О Р Н А С Х Е М А
ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ
НАВЧАННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

Засоби ІКТ в освіті класифікують залежно від їх методичного призначення. Це відображено у о п о р н і й с х е м і.

ОПОРНА СХЕМА ЗАСОБИ ІКТ В ОСВІТІ

Комп'ютерні ігри

Варто пам'ятати, що комп'ютер привабливий для дітей, як будь-яка нова іграшка, а саме так найчастіше дошкільники сприймають цей пристрій. Адже спілкування дітей дошкільного віку з комп'ютером здебільшого розпочинається з комп'ютерних ігор. Вихователі ретельно добирають ігри навчальної спрямованості для роботи з дітьми з огляду на вікові особливості дошкільників. І тому використання комп'ютерних ігор у освітній діяльності дітей дошкільного віку є природним для дитини і слугує ефективним способом підвищення мотивації і забезпечення індивідуалізації навчання та розвитку особистісних здібностей. А ще — створює позитивний емоційний фон.

Гра є однією з форм практичного мислення. У грі дитина оперує своїми знаннями, досвідом, враженнями, що відображаються у формі ігрових способів дії, ігрових знаків, які набувають значення в смисловому полі гри.

Дослідження російського вченого, доктора психологічних наук Світлани Новосьолової свідчать, що дитина виявляє здатність наділяти нейтральний до певного часу об'єкт ігровим значенням у смисловому полі гри. Саме ця здатність є психологічною базою для введення в гру дошкільника комп'ютера як ігрового розвивального засобу. Зображення, що виникає на моніторі, дитина може наділяти ігровим значенням, коли вона сама будує сюжет гри, оперуючи образними і функціональними можливостями комп'ютерної програми. У процесі ігрової діяльності з використанням комп'ютерних засобів у дошкільника розвиваються:

- теоретичне мислення;
- уява;
- здатність до прогнозування результату своїх дій;
- проектні якості мислення, які є основою формування креативних здібностей дитини [28].

Місце ІКТ в роботі з дітьми дошкільного віку

Наукові дослідження щодо застосування ІКТ в освіті дітей дошкільного віку, які проводила у Франції протягом декількох років. Асоціація педагогічних фахівців «Комп'ютер і дитинство» у співдружності з ученими багатьох науково-дослідних інститутів Франції, показали, що мультимедійний спосіб подання інформації сприяє:

- легшому і глибшому осягненню та засвоєнню дітьми понять;
- швидшому формуванню вмінь орієнтуватися на площині і у просторі;
- підвищенню ефективності уваги і поліпшенню пам'яті;
- в оволодінню навичками читання;
- активному поповненню словарного запасу;
- розвитку дрібної моторики;
- формуванню чіткої координації рухів очей;
- зменшенню часу як на просту реакцію, так і на реакцію вибору;

- вихованню цілеспрямованості і зосередженості;
- удосконаленню уяви та творчих здібностей;
- розвитку елементів наочно-образного й теоретичного мислення.

Французькі науковці дійшли висновку, що за умови інтеграції ІКТ в освіту дошкільників діти швидше вчаться планувати та вибудовувати логіку елементів конкретних подій; у них розвивається здатність до прогнозування результату своїх дій, що дуже важливо для формування екологічної свідомості підростаючого покоління. Діти починають думати, перш ніж робити. Об'єктивно все це означає початок опанування основ теоретичного мислення, що є важливим моментом у розвитку особистості дитини.

За визначенням дослідників, А. Беляєва, В. Безпалька, Л. Буркова, А. Давиденко, М. Жалдака, В. Лаптева, А. Марона, Є. Кузнецова, І. Румянцева, Ю. Машбіця, А. Єршова, Я. Ваграменко та інших, однією з найважливіших характеристик ІКТ є навчальна функція. ІКТ створюють умови, за яких дитина може засвоїти не одиничне поняття або конкретну навчальну ситуацію, а узагальнене уявлення про всі схожі предмети або ситуації. Тож у дитини формуються такі важливі операції мислення, як узагальнення та класифікація предметів за певними ознаками. Також ІКТ підвищують самооцінку дошкільників і розвивають здатність до оцінно-контрольної діяльності, адже в мультимедійних навчальних засобах для дошкільників широко застосовують прийоми зовнішнього заохочення: при правильному розв'язанні ігрових завдань дитина чує веселу музику, а якщо завдання розв'язано неправильно — бачить сумну особу. Діти чекають на оцінку, емоційно реагують на її характер. У них формується яскраве емоційне позитивне ставлення до занять з використанням комп'ютера. Використання ІКТ розвиває здатність дитини знаходити найбільшу кількість принципово різних розв'язків задачі.

Щодо конкретного застосування мультимедійного супроводу (презентацій) в роботі з дітьми дошкільного віку, істотно поліпшується сприймання й осмислення питань, які педагоги розглядають з дітьми, створюються комфортніші умови для освітнього процесу. Активізація

емоційного впливу на занятті із застосуванням мультимедійних засобів навчання пов'язана з тим, що:

—по-перше, навчальне середовище передбачає наочне подання інформації в кольорі (психологи довели, що запам'ятовування кольорового зображення майже вдвічі ліпше порівняно з чорно-білим);

—по-друге, використання анімації є одним з ефективних засобів звернення уваги і стимулювання емоційного сприймання інформації;

—по-третє, наочне представлення інформації у вигляді фотографій, відеофрагментів, змодельованих процесів емоційніше впливає на дитину, ніж традиційне, оскільки воно сприяє поліпшенню розуміння і запам'ятовування фізичних і технологічних процесів (явищ), які демонструють на екрані [28].

Заміна статичних зображень динамічними доцільна лише в тому разі, коли сутність об'єкта, який демонструють, пов'язана з процесом, динамікою, відношення яких не може передати статика.

Мультимедійні презентації

У процесі дослідно-експериментальної роботи ми дійшли висновку, що не варто використовувати мультимедійні технології на кожному занятті, оскільки при підготовці й організації таких занять педагогу та дітям слід докласти більше інтелектуальних і емоційних зусиль, ніж за звичайної підготовки [28]. До того ж при частому використанні ІКТ діти втрачають особливий інтерес до таких занять.

Незважаючи на величезний позитивний освітній потенціал інформаційно-комунікаційних технологій, ними не можна замінити живе спілкування педагога з дітьми.

Слід наголосити, що при моделюванні системи роботи з дітьми щодо формування природознавчої компетентності з використанням ІКТ ми враховували санітарні правила і норми, щоб не нашкодити здоров'ю наших вихованців.

З огляду на те що персональну роботу дошкільників з комп'ютером можна розпочинати лише у віці після п'яти років, навчальні комп'ютерні ігри

а також ігри, підібрані з Інтернету, були введені в плани занять з метою закріплення навчального матеріалу лише для дітей старшого дошкільного віку. Такі заняття за навчальним планом вихователі проводять двічі на тиждень у дні найвищої працездатності — вівторок і четвер.

Заняття побудовані так, що персональна робота старших дошкільників з комп'ютером не перевищує 10-ти хвилин. На заняттях з дітьми молодшого та середнього дошкільного віку персональну роботу дітей за комп'ютером не проводять. Інтеграція ІКТ в освітній процес із дітьми молодшого та середнього дошкільного віку відбувається шляхом використання презентацій різного типу. Такий підхід дає змогу вихователям зберегти хороше самопочуття і працездатність дошкільників, а також попередити розвиток небажаних відхилень у їхньому здоров'ї.

Нами було розроблено рекомендації із застосування мультимедійних презентацій у роботі з дітьми дошкільного віку які подано у о п о р н і й с х е м і.

КРОК 1. Визначаємо тему, мету і тип заняття.

КРОК 2. Розробляємо орієнтовну структуру заняття та складаємо його конспект.

КРОК 3. Окреслюємо завдання й шляхи їх розв'язання відповідно до основної мети заняття.

КРОК 4. Продумуємо, на яких етапах заняття доцільним буде застосування мультимедійних технологій.

КРОК 5. Добираємо зі створеного банку мультимедійних засобів найефективніші в разі їх нестачі користуємося електронною бібліотекою.

КРОК 6. Зважуємо доцільність застосування відібраних мультимедійних засобів порівняно з традиційними.

КРОК 7. Створюємо часову розгортку заняття, визначаючи тривалість демонстрації відібраного матеріалу.

КРОК 8. Продумуємо послідовність мультимедійної презентації на основі дібраного матеріалу.

КРОК 9. Оформлюємо мультимедійну презентацію, максимально застосовуючи можливості програми PowerPoint.

КРОК 10. Апробуємо заняття.

О П О Р Н А С Х Е М А РЕКОМЕНДАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Переваги використання мультимедійних презентацій

Беззаперечні переваги використання мультимедійних презентацій під час організації освітнього процесу педагогами подано у о п о р н і й с х е м і.

**ОПОРНА СХЕМА
ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ
ПРЕЗЕНТАЦІЙ**

Готова продукція — презентації та невеликі навчальні комп'ютерні ігри, які були створені творчою групою і набули впровадження у практику, дали нам змогу частково відмовитися від деяких видів наочності й максимально зосередити увагу вихователів на конструюванні ходу заняття, оскільки управління програмою, а значить і інформацією, зводилося до простого натиснення на ліву клавішу миші [28].

Триєдина дидактична мета та структура занять із використанням КТ

Необхідно зазначити, що при використанні на занятті мультимедійних технологій структура заняття принципово не змінювалася. У ньому, як і

раніше, зберігалися всі основні етапи; змінювалися, можливо, лише їх тимчасові характеристики. У ході заняття вихователь поетапно виводить необхідний матеріал на екран і розглядає основні питання певної теми. У разі використання слайду-завдання він організовує обговорення поставленого запитання і підбиває його підсумки. За потреби педагог може замінити текст, малюнок або просто приховати непотрібні слайди. Ці можливості програми давали змогу максимально підлаштувати будь-яку наявну презентацію під конкретні цілі заняття з певною групою дітей.

Розробляючи модель освітнього процесу на основі інтеграції ІКТ, треба враховувати, що на різних етапах заняття можливості використання мультимедійних технологій можуть бути різними. Розглянемо це за даною опорною схемою.

Варто зазначити, що етап мотивації дошкільників на занятті у разі інтеграції ІКТ збільшується і несе пізнавальне навантаження. Це необхідна умова успішності навчання, оскільки без інтересу до поповнення знань, без уваги і емоцій пізнавальна діяльність дошкільника неможлива. Крім того, за допомогою мультимедійних презентацій та навчальних ігор можна використовувати різні форми організації пізнавальної діяльності:

- фронтальну;
- групову;
- індивідуальну.

Застосування ІКТ під час занять з дітьми дає змогу педагогу найбільш **оптимально й ефективно реалізувати** його триєдину дидактичну мету:

- *освітній аспект* — сприймання навчального матеріалу, осмислення зв'язків і відношень між об'єктами вивчення;
- *розвивальний аспект* — розвиток пізнавального інтересу у дітей, вміння узагальнювати, аналізувати, порівнювати, на основі цього — активізація творчої діяльності;
- *виховний аспект* — виховання наукового світогляду, вміння чітко організувати самостійну і групову роботу, виховання відчуття підтримки, взаємодопомоги.

Етапи заняття	Зміст	Мета	Умови досягнення позитивних результатів
Організаційний	<ul style="list-style-type: none"> повідомлення теми і мети заняття 	<ul style="list-style-type: none"> підготувати дітей до роботи на занятті 	<ul style="list-style-type: none"> доброзичливий настрій вихователя швидке включення групи в діловий ритм забезпечення повної готовності до роботи
Актуалізація опорних знань	<ul style="list-style-type: none"> запитання і завдання, що підводять до необхідності вивчення теми коротке узагальнення раніше вивченого матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> збагачувати і розширювати знання дітей з теми актуалізувати необхідні опорні знання і способи дії 	<ul style="list-style-type: none"> формування дидактичної мети спільно з дітьми використання різних прийомів організації діяльності дітей щодо усвідомлення мети заняття
Формування нових понять і способів дій	<ul style="list-style-type: none"> основні поняття схеми таблиці малюнки анімація відеофрагменти засоби ілюстрування нового матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> демонструвати новий навчальний матеріал 	<ul style="list-style-type: none"> застосування різних способів активізації розумової діяльності дітей залучення дітей до пошукової роботи, до самоконтролю під час засвоєння та систематизації знань
Застосування знань, формування умінь	<ul style="list-style-type: none"> запитання і завдання, що потребують розумової активності і творчого осмислення матеріалу демонстрація правильного рішення при виникненні труднощів 	<ul style="list-style-type: none"> розв'язувати тренувальні завдання 	<ul style="list-style-type: none"> використання різних способів закріплення знань звернення вихователя до дітей із пропозицією уточнити відповідь товариша, поглянути на проблему, яку опрацьовують, з іншого боку
Контрольно-аналітична діяльність	<ul style="list-style-type: none"> завдання різного рівня складності використання нестандартних ситуацій у застосуванні знань, що перевіряють 	<ul style="list-style-type: none"> організувати контроль і самоконтроль 	<ul style="list-style-type: none"> використання різних способів контролю і самоконтролю знань рецензування робіт із визначенням позитивних моментів і недоліків у знаннях

О П О Р Н А С Х Е М А
ЕТАПИ ЗАНЯТТЯ ЩОДО МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ
МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Слід наголосити, що при моделюванні системи роботи щодо формування природознавчої компетентності дошкільників з інтеграцією ІКТ

ми брали до уваги те, що у сучасній освіті комп'ютер не дає змоги розв'язати всі проблеми. Він швидше залишається лише багатофункціональним технічним засобом освіти. Тому не менш важливими є й інші сучасні педагогічні технології та інновації в освітньому процесі, які дають змогу не просто «вкласти» в кожного вихованця певний запас знань, насамперед створити умови для прояву пізнавальної активності дітей [36].

Інформаційні технології лише в сукупності з правильно підібраними (або спроектованими) технологіями розвитку особистості, на наш погляд, створюють необхідний рівень якості, варіативності, диференціації й індивідуалізації освітнього процесу.

Орієнтовна схема заняття дітей з комп'ютером

1. Підготовча частина заняття

1. Розвиток тактильно-рухового сприймання (дитині пропонується знайти в торбинці іграшку і вгадати її на дотик, визначити на дотик пласкі фігури);

2. Розвиток сенсорних процесів (зібрати в кошик окремо овочі та фрукти, скласти за кольорами або розміром запропоновані предмети);

3. Розвиток зорового сприймання (складання цілого з частин, опис предмета);

4. Розвиток пам'яті (гра "Чого не стало?", де дитині пропонується уважно подивитись на те, що є на столі, а потім по команді педагога заплющити очі і розплющити та визначити, що за цей час вихователем сховано);

5. Формування знань про овочі (наприклад, викласти городину на грядках – перша з помідорами, друга з морквою, далі - з буряком... та описати їх за формою, кольором і смаком).

(У підготовчій частині заняття планується розвиток психічних процесів - уваги, сприймання, уяви, мислення і пам'яті, розвиток мовлення і розширення словника дитини, розвиток аналітичних процесів, слухового,

зорового і тактильного сприйняття, дрібної моторики, збагачення знань про довкілля, оточуючих людей та саму дитину).

II. Основна частина заняття:

Робота з комп'ютером: знайомство з його будовою: системний блок, миша, клавіатура, монітор, колонки, принтер, сканер та їх призначення.

(В основній частині заняття здійснюється знайомство дітей з будовою комп'ютера, формування умінь і навичок роботи з клавіатурою, мишкою. При цьому, дітей навчають правильно вимовляти терміни, орієнтуватися на площині, співвідносити рух об'єкта на екрані з напрямками, вказаними стрілочками на клавіатурі, співвідносити частоту натискання клавіш зі швидкістю пересування об'єкту; розвивають швидкість реакції, просторове уявлення, зосередженість, кмітливість; вчать малювати прості малюнки, будувати конструкції, знаходити стратегію розв'язання завдання; сприяють вивченню алфавіту, тренують рахування, додавання, віднімання, порівняння чисел, навчають читанню, розпізнаванню кольорів і геометричних фігур.)

III. Заключна частина заняття:

1. Підведення підсумків заняття (що сподобалося дітям, що нового дізналися, як називається, яким чином потрібно діяти і таке інше).

2. Релаксація – комплекс вправ для очей.

Сучасний освітній простір та інформаційно-комунікаційні технології

Освітній простір ЗДО – це спеціально змодельовані умови, що забезпечують різноманітні варіанти вибору шляху розвитку і дорослішання особистості, які дозволяють дитині усвідомити власні можливості, виявити ініціативу і всебічно розвивати себе.

Практика застосування ІКТ в освітньому процесі дошкільного закладу переконливо доводить, що інформаційно-комунікаційні мультимедійні засоби навчання дають змогу:

- *підвищити інформативність* різних форм роботи з дітьми;
- *стимулювати мотивацію* навчання;

- *поліпшити наочність* навчання;
- *закріпити* найскладніші моменти пізнавального процесу;
- *реалізувати доступність сприймання* інформації завдяки паралельному представленню інформації в різних модульностях — візуальній і слуховій;
- *зосередити увагу* дітей у фазі її біологічного зниження за рахунок художньо-естетичного оформлення слайдів або доцільно застосованої анімації та звукового ефекту;
- *повторити* (перегляд, коротке відтворення) матеріал попередніх занять;
- *створити* для дітей та педагогів психологічно комфортні умови роботи у процесі пізнавальної діяльності;
- *зробити процес навчання і розвитку дітей простим і ефективним*, звільнити педагогів від рутинної ручної роботи.

Інтегруючи інформаційно-комунікаційні технології у освітній процес ЗДО має розробитись модель педагогічного дизайну, зокрема:

- *визначити напрями діяльності педагогічного колективу* щодо оновлення педагогічного дизайну в ЗДО на основі інтеграції ІКТ;
- *розробити зміст і форми організаційно-методичної роботи* з педагогічним колективом у напрямі розв'язання проблеми оновлення педагогічного дизайну в ЗДО шляхом упровадження ІКТ;
- *створити систему методичного забезпечення* життєдіяльності дітей в оновленому педагогічному дизайні, зокрема розробити й обґрунтувати систему роботи з формування природознавчої компетентності дошкільників із другої молодшої до старшої групи, що містить:
 - **перспективні плани роботи** з організації освітньої роботи з дітьми на заняттях та поза ними з другої молодшої до старшої групи;
 - **конспекти занять курсу «Віконечко у природу»** (формування природничо-екологічної компетентності відповідно до освітньої лінії «Дитина у природному довкіллі») з другої молодшої до старшої групи на основі впровадження інтерактивних форм роботи з дітьми;

- **повноцінну багатофункціональну медіатеку**, яка охоплює мультимедійні засоби навчання, розраховані на різні вікові категорії вихованців дошкільної ланки щодо формування екологічної свідомості;
- **систематизовану віртуальну інтернет-бібліотеку**, яка надає всім учасникам освітнього процесу широкі можливості для використання необхідної інформації, систематизованої за розділами;
- **каталог інформаційних баз даних**, які містять вичерпну організаційну, методичну та консультаційну інформацію щодо реалізації навчальних і творчих проектів.

Працюючи за цієї моделлю педагогічного дизайну, що ґрунтується на інтеграції ІКТ, ми досягли значних результатів, які свідчать, що запропонована нами система є ефективною щодо розв'язання проблеми підвищення якості дошкільної освіти.

У процесі проведення роботи були виявлені й експериментально перевірені педагогічні умови, методи та засоби сучасного освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі, які забезпечують розвиток особистості дитини та сприяють підвищенню професійної компетентності педагогів, реалізації їх творчого потенціалу. За результатами роботи була повністю підтверджена гіпотеза: впровадження ІКТ в освітній простір сприяє становленню особистості дошкільників та формуванню їхньої життєвої компетентності.

Як відомо, кожен досвідчений педагогічний колектив шукає нових шляхів поліпшення освітнього процесу та забезпечення його ефективності.

Модель оновленого освітнього середовища у ЗДО (див. о п о р н у с х е м у) на основі інтеграції ІКТ ґрунтується **на таких принципах:**

- *здійснення цілісного підходу* до процесів розвитку, навчання та виховання дітей;
- *диференціація освітнього процесу* відповідно до індивідуальних особливостей, нахилів, здібностей, інтересів та потреб кожної дитини, створення якнайсприятливіших умов для її розвитку, самовираження, самоствердження й самореалізації;

- *співпраця дитини і дорослого, заохочення всіх проявів самовираження дошкільника у різних видах діяльності;*
- *забезпечення варіативності, психологічної комфортності, креативності освітнього процесу.*

О П О Р Н А С Х Е М А МОДЕЛЬ ОНОВЛЕННОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ДНЗ

Реалізація інноваційної моделі передбачає:

- охорону фізичного здоров'я дитини;
- оптимальне навантаження на дитину з метою захисту від втоми;
- емоційне благополуччя кожної дитини;
- створення умов для розвитку особистості дитини, її здібностей;
- взаємодію з родиною щодо забезпечення повноцінного розвитку дітей.

Мета запровадження інновацій:

- *організації освітнього процесу —*
- інтеграція ІКТ в освітній процес ДНЗ;
- оновлення змісту програми розвитку вихованців на основі інтеграції ІКТ;
- створення банку інформаційно-методичного забезпечення оновленого освітнього процесу;

- *підвищення фахової майстерності педагогів* —
- формування ІКТ-компетентності педагогів;
- розвиток креативності, навичок щодо адаптивності та інноваційності;
- *поліпшення якості освіти дітей* —
- підвищення якості особистісних досягнень відповідно до вимог програми розвитку;
- посилення мотивації до процесу отримання нових знань;
- формування інформаційної компетенції згідно з віковими можливостями.

Проблемні запитання і ситуації

1. Чи доцільно використовувати ІКТ для роботи з дітьми?
2. Які важливі вимоги щодо організації занять дітей з комп'ютером?
3. На вашу думку, чи легко дітям дошкільного віку засвоїти користування комп'ютером? Чому старшим людям складніше опанувувати інноваційні технології, ніж дітям?

Завдання для самостійної роботи

1. Користуючись мережею Інтернет підібрати розвивальні онлайн-ігри для дітей старшого дошкільного віку (3-5)
2. Розробити заняття із використанням ІКТ для дітей старшого дошкільного віку (2-3)
3. Зробити аналіз позитивних та негативних сторін щодо використання ІКТ у ДНЗ на власний розсуд (у вигляді таблиць)
4. Підібрати перелік дитячих розвивальних ігрових програм, що можуть використовуватися на заняттях чи гуртках з навчання дошкільників основ комп'ютерної грамотності (ігрові програми на власний розсуд)

Рекомендована література

1. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес [Текст] / С. Ляшенко, З. Зінченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — №7. — С. 16-30.
2. Панченко Алла. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти [Текст] / Алла Панченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2012 — № 1. — С. 7-11.
3. Чекан О. І. Застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вихователя дошкільного навчального закладу [Текст] : навчальний посібник / О. І. Чекан. — К. : Слово, 2015. — 184 с.

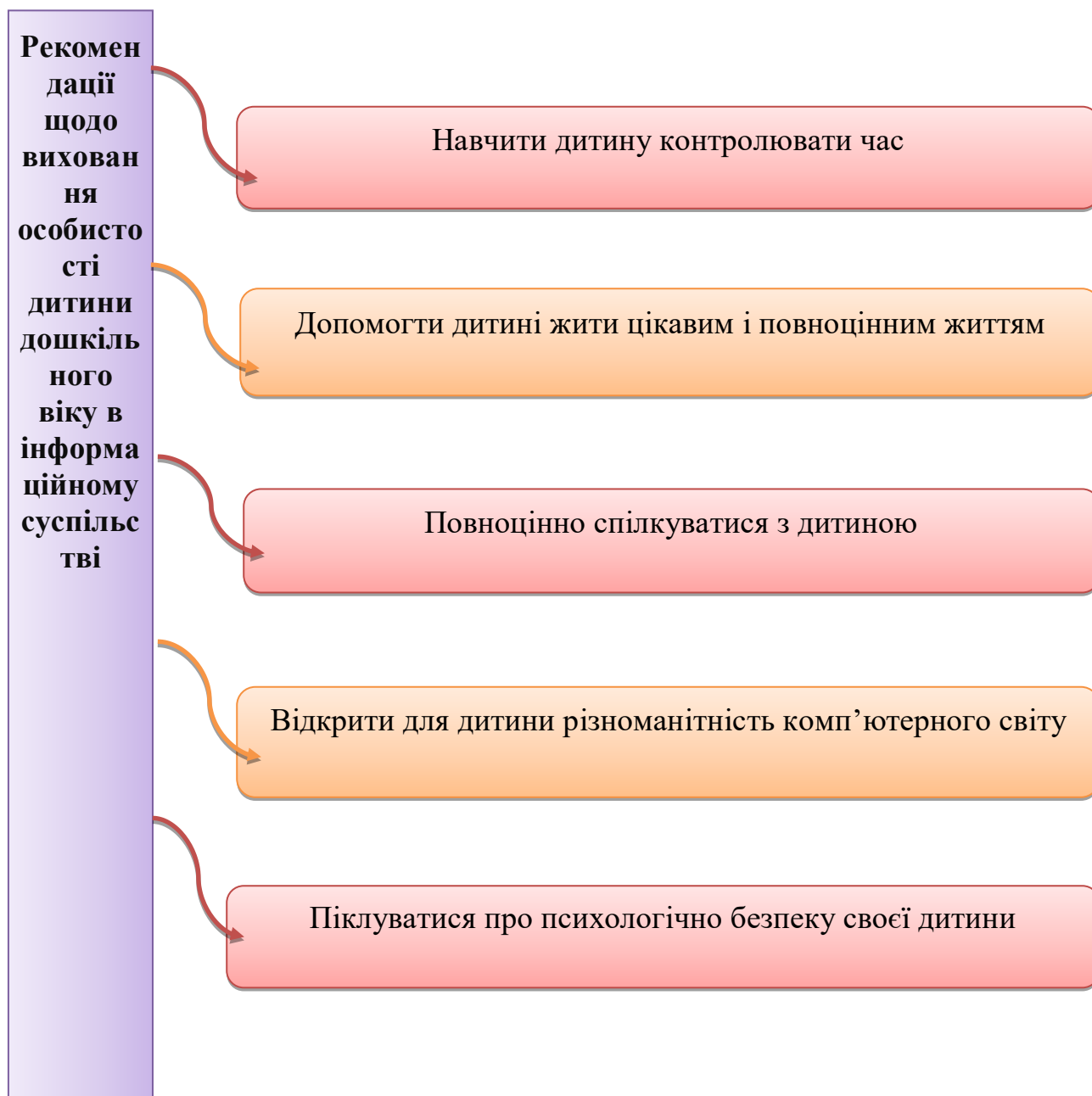
Тема 2. ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ. НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ОСНОВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ

Виховання особистості дитини дошкільного віку в інформаційному суспільстві

Сучасні батьки усе частіше говорять про те, що діти занадто багато часу проводять за комп'ютерами. Захоплення сучасних дітей комп'ютером сприймається ними як зло, протистояти якому нинішнє суспільство безсиле.

Водночас з цим слід зазначити, що комп'ютер - лише знаряддя, успішність використання якого (як і всіх інших знарядь) залежить від того, як саме, з якою метою, на якому рівні майстерності людина буде використовувати його. Відхиляючи те, що є важливим та цікавим для дітей, дорослі позбавляють себе можливості взаєморозуміння, а в юного покоління відбирають бажання відкриватись та розділяти з ними радість пізнання. Ще однією особливістю сучасних батьків є їх необізнаність стосовно способів та меж використання тих інформаційних технологій, які вони самі й пропонують дітям. За твердженням Л.С.Виготського, дорослий повинен не тільки запропонувати дитині певне культурне знаряддя, але й навчити ефективно його використовувати для пізнання світу [24]. Даючи в руки маленької дитини ложку, дорослі дуже ретельно слідкують за тим, щоб дитина вірно тримала її, дотримуючись правил безпеки, та культурних норм. Проте можна нерідко побачити, як купляючи дитині комп'ютер, що, безумовно, є набагато складнішим знаряддям, ніж ложка, дорослі не дбають про те, щоб навчити дитину ефективно ним користуватися, передаючи повноваження самій дитині, її друзям чи комп'ютерним клубам. Як результат, діти потрапляють у комп'ютерну залежність, стають об'єктами керування чи навіть маніпулювання. Протилежна позиція - ховати від дітей комп'ютери та телевізори, вдаючи, що їх не існує, чи навіюючи дитині думку про те - що це річ абсолютно шкідлива. У такий спосіб дитина починає почуватися неповноцінною у групі однолітків, бо не має елементарних

навичок володіння комп'ютерною технікою, не може підтримати бесіду з товаришами. Тому обов'язок кожного з батьків - навчити дітей використовувати комп'ютер так, щоб це знаряддя збагачувало життя дитини, робило його ефективнішим, сприяло розвитку дитини у відповідності до вимог інформаційного суспільства (див. опорну схему).

**ОПОРНА СХЕМА
РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

Навчити дитину контролювати час

Відомий американський дослідник Джон Шулер у якості однієї з десяти базових рис кібернетичного простору назвав інверсію часу. Проявляється вона в тому, що віртуальний світ настільки захоплює людину, створюючи відчуття потоку, що людина втрачає почуття часу. Такі скарги можна чути навіть від дорослих людей. Найгострішою проблема відсутності контролю за часом у віртуальному просторі є для дітей, оскільки в них не завжди розвинені навички саморегуляції, і межа між «треба» та «хочу» є досить умовною. Разом з цим такі навички самоконтролю можна та потрібно розвивати, вони є вкрай необхідними для життя в сучасному суспільстві, в якому людина нерідко свідомо занурюється у різного роду віртуальні реальності і повинна усвідомлювати їх умовності та вміти за власним бажанням виходити з них. Купляючи дитині комп'ютер, слід домовитись з нею про те, скільки часу в день (чи на тиждень) вона зможе проводити за комп'ютером. Краще за все зробити це до покупки комп'ютера, адже, як відомо, легше сформувати бажану поведінку, ніж виправляти небажану. У книзі «Комп'ютерна залежність» Л.М. Юр'єва та Т. Ю. Больбот вказують оптимальну тривалість перебування для дітей різних вікових категорій за комп'ютером. Вона складає для дітей 5-6 років - 10—15 хвилин; для дітей 7-12 років - не більше 30 хвилин; для підлітків до 16 років - не більше години на день. Слід зазначити, що для тривожних, збудливих дітей такі норми ще нижчі [24; 37]. Можна рекомендувати батькам підписати з дитиною родинний контракт, який з одного боку надасть дитині право на користування комп'ютером, а з іншого - допоможе їм дотриматись вимог дорослих. При цьому важливо, щоб дитина сама виключала комп'ютер, коли закінчився час. При цьому батьки не повинні засмучуватись, якщо у дитини відразу все не виходитиме. Як варіант, можна запропонувати дитині поставити таймер чи будильник. При цьому важливо, щоб і дорослі були для дитини прикладом у цьому, адже нерідкі випадки, коли дорослі,

занурюючись у віртуальний світ, втрачають почуття часу, забуваючи про домашні справи і навіть про спілкування з самими дітьми.

Відкрити для дитини різноманітність комп'ютерного світу

Між батьками існує розповсюджена думка про те, що захоплення комп'ютерами для дитини краще, ніж безконтрольне проведення часу на вулиці. На нашу думку, такий підхід є недоречним, адже існує багато так званих віртуальних «підворіть», які деструктивно впливають на психічний розвиток дитини. Тож даруючи дитині комп'ютер, не залишайте її наодинці у віртуальному світі. Самостійно чи за допомогою фахівця познайомте її з різними програмами. У такий спосіб ви збільшите шанси того, що комп'ютер буде, не тільки розважати вашу дитину, але й приносити їй користь.

Доречними можуть бути наступні категорії програм. Звісно, їх вибір залежить від віку та уподобань дитини.

- Графічні та анімаційні редактори, завдяки яким дитина може створювати власні малюнки чи навіть невеликі мультфільми.
- Текстові редактори, які допоможуть дитині на сучасному рівні оформлювати реферати, проекти та інші шкільні завдання.
- Музичні редактори та програми звукозапису, за допомогою яких дитина може експериментувати з електронною музикою чи зі звуками.

Дуже часто батьки засуджують захоплення дитини, не розуміючи, що заборонений плід є солодким. У результаті діти ще більше прив'язуються до комп'ютерів, починають таємно ходити у комп'ютерні зали, «зникати» у друзів. Це сприяє встановленню недовіри між батьками та дітьми, закріплює у дитини тенденцію до омани та нещирості.

Допомогти дитині жити цікавим і повноцінним життям

Нерідко батьки самі сприяють багаточасовим іграм дітей, адже дитина, що сидить біля монітору, завдає дорослим мінімальний дискомфорт. Вона не здійснює галас, не розкидає речі, не висуває вимоги і не скаржиться, що їй нудно. Проте при такому підході до проблеми дитячого дозвілля існує реальна небезпека того, що дитина не надбає навичок, що є дуже важливими для всього життя - вміння себе займати, долати власну нудьгу, структурувати

час. Ці навички мають фундаментальне значення для існування людини, адже, як відомо, нудьга для людини є більш тяжким випробуванням, ніж відсутність грошей чи кохання.

Якщо дитина занадто багато часу проводить за комп'ютером, можливо вона недостатньо зайнята? За висловлюванням японського бізнесмена Кіосакі, з 9 до 15 років дитина шукає формулу свого таланту. Цей пошук виявляється нелегким для дитини, і іноді традиційна формула, що підказують їй дорослі: «Вчись - і ти досягнеш успіху» виявляється неприйнятною для дитини, в якій нема шкільної обдарованості [14; 24]. Батьки, які розуміють та приймають особливості пізнавальної сфери своєї дитини, завжди допоможуть їй віднайти талант у якійсь життєвій сфері: спорті, мистецтві. Проте дуже часто батьки не вірять у можливість самореалізації своєї дитини. Як результат, дитина починає шукати свій талант у віртуальній реальності - там, де його знайти достатньо легко.

Важливим є те, що ігри являють собою засіб самовираження. Як написав один з учасників про гру (одне з фантастичних міст гри) я працюю ковалем, маю гроші та майно, також я беру участь у військових походах, а тут я - простий студент». Таким чином, ігри - спроба зняти протиріччя між прагненням набути незалежності та певного статусу та існуючою залежною позицією юнака з наявним в нього статусом учня з великою кількістю обов'язків [24].

Важливе значення в цьому має також особистий приклад батьків. Батьки, у яких є багато інтересів і захоплень - хороший приклад для дитини стосовно того, як можна цікаво та різнобічно проводити вільний час. Нерідко, граючись у комп'ютерні ігри, дитина керується мотивом досягнення. Адже майже всі комп'ютерні ігри надають дитині змогу відчувати себе у ролі переможця, а також демонструють певні досягнення (проходження певних рівнів, оволодіння майстерністю, надбання статусу). В житті ж дитина може почувати себе недостатньо успішною та наполегливою. Її досягнення не є для неї такими помітними чи значущими, як у комп'ютерній грі. Особливо актуальним мотив досягнень є для хлопців. Логіку та принципи

комп'ютерної гри можна використати, щоб навчити дитину в житті навичкам ціле покладання та розвинути її віру у власні сили. Для цього батьки чи психолог можуть запропонувати дитині створити дерево власних перемог, а окремо дерево власних цілей. Перше з них розвиває самооцінку дитини, вчить бачити перемоги у власному житті. Друге дерево, яке складається не з мрій, а саме з цілей, робить життя дитини більш змістовним, вчить дитину брати відповідальність за свої цілі. Ще одним важливим фактором є те, що при цьому дитина стає суб'єктом власного життя, а це є дуже привабливою рисою комп'ютерного світу, де людина повністю керує подіями та життям героя.

Повноцінне спілкування з дитиною

Ніякі комп'ютерні програми, телепередачі та аудіозаписи не замінять для дитини живого спілкування з батьками: лагідних слів, душевних розмов, обійм.

Фахівці з проблем комп'ютерної залежності люблять наводити факт про хлопчика, який закінчив життя самогубством після того, як батьки заборонили йому користуватися комп'ютером. При цьому залишається поза увагою той факт, що очікувало його за межами віртуальної реальності? Мало ймовірно, що це були гармонійні відносини з батьками, сповнені безумовної любові, довіри й розуміння. Одже, згубив дитину не віртуальний світ, а реальний, який являв собою байдужість дорослих, їх невміння (чи небажання) зрозуміти дитину, допомогти їй самореалізуватися та жити повноцінним життям.

Більш того, батьки дуже часто самі стають джерелом негативних емоцій для дитини. Іноді діти втікають у комп'ютерний світ як у більш безпечний, де нема проблем з друзями, з навчанням чи з самими собою. У цьому випадку завданням є навчити дитину не втікати від проблем, а вирішувати їх, можливо за допомогою батьків чи психолога.

Піклуватись про психологічну безпеку своєї дитини

Віртуальна реальність - це світ, створений іншими людьми для людей. Перш за все, такий світ створений з метою заробітку грошей, при цьому

моральні міркування та норми нерідко залишаються поза увагою. Агресивні ігри, порнографія, пропозиції щодо купівлі наркотиків - ось далеко не повний перелік того, з чим можливо майже щодня зіштовхується дитина у віртуальній реальності. Батьки, які піклуються про моральне виховання своїх дітей, обов'язково поставлять на комп'ютери програми, що блокують доступ до шкідливих сайтів. База такої програми постійно поповнюється.

Такий же самий контроль необхідний щодо сюжетів комп'ютерних ігор. Деякі дослідники вважають, що агресивні ігри мають певну користь, оскільки у такий спосіб дитина «відіграє» свою агресію. Проте, не слід забувати, що, чим молодша дитина, тим більшою мірою віртуальний світ впливає на формування її уявлень про реальний світ. На основі цих уявлень дитина буде діяти в реальному світі. Регулярно приймаючи участь у віртуальних сценах насильства, у картині світу дитини знецінюється людське життя та людські страждання. У такий спосіб агресивні фантазії, що актуалізовані у грі, починають проявлятися у інших сферах життя та творчості: у малюванні, іграх, спілкуванні з однолітками.

Ще одним важливим аспектом безпеки є утримання від розголошення особистих відомостей. Коли дитина починає спілкуватись по інтернету, батькам необхідно пояснити їй те, що ні в якому разі вона не повинна повідомляти незнайомцям особисті відомості про себе: домашню адресу, номер телефону, висилати фотографії тощо. Також слід пояснити дітям, що реальний і віртуальний образ співбесідника можуть не співпадати, тому з обережністю слід ставитися до зустрічей з віртуальними співбесідниками. Привабливий хлопець чи дівчина, який існував у віртуалі, в реальності може перетворитись на дорослу психічно хвору людину, на жартівника чи просто не відповідати очікуванням. Якщо останні два варіанти, хоч і приносять дитині розчарування, але все ж-таки збагачують її досвід спілкування, то зустріч з першим варіантом для дитини є небезпечною. Особливо ці рекомендації актуальні щодо спілкування у соціальних мережах, таких як Однокласники, Вконтакті, РесеВок. Лише у декількох з них (зокрема, в Однокласниках) існує обмеження на доступ на сторінку дитини. В інших

соціальних мережах будь-хто може входити на сторінку, використовуючи відомості про дитину, та має змогу чинити на неї вплив. З огляду на це, можна рекомендувати дітям робити закритий профіль у своїх сторінках, щоб обмежувати спілкування лише тими користувачами, яких дитина особисто знає. Слід ще раз зазначити, що найкращий гарант безпеки дитини - атмосфера довіри та відкритого спілкування її з батьками, за умови якої дитина охоче розповідає батькам про своїх віртуальних знайомих, знаючи, що завжди отримає від них розуміння та корисні поради.

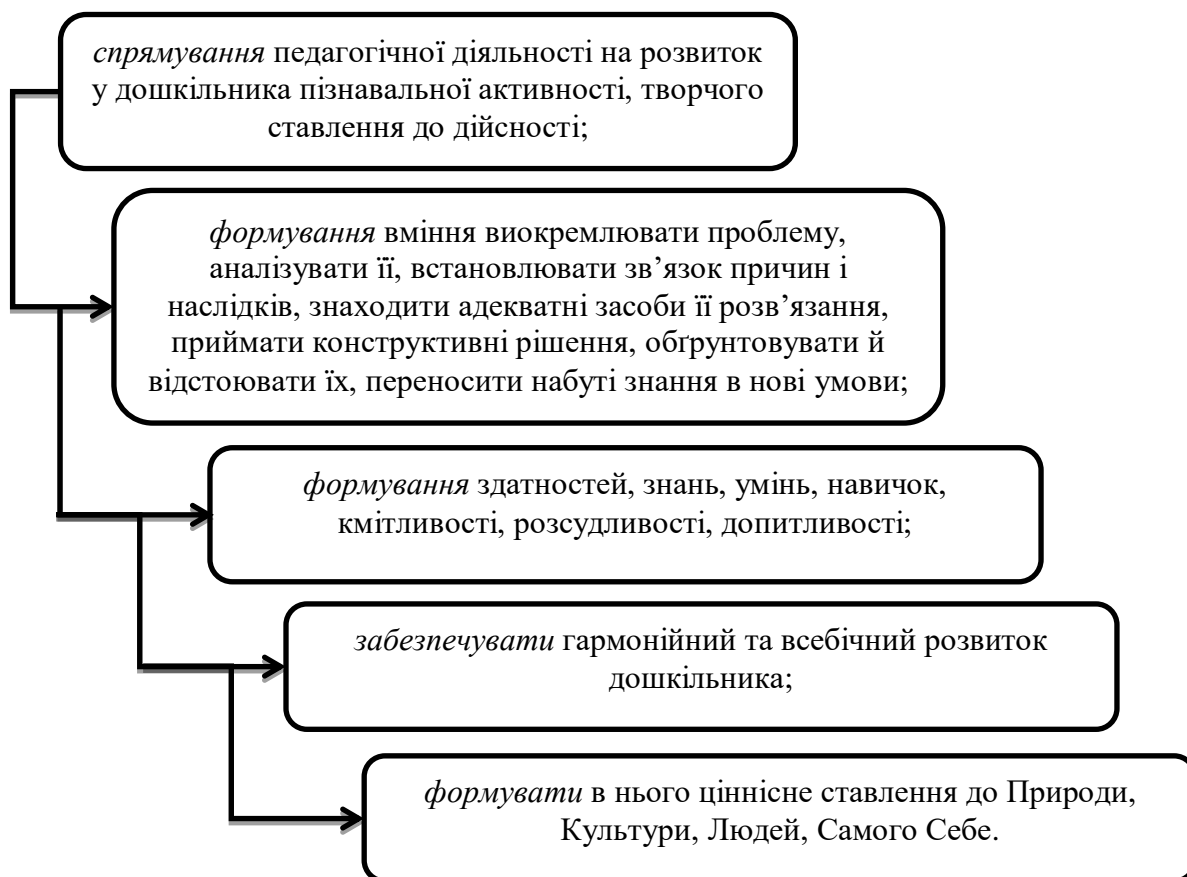
Отже, коло завдань, які були окреслені нами вище, стосуються не лише такої відносно вузької проблеми, як правильне залучення дитини до світу комп'ютерних технологій, а є ключовими моментами формування особистості в інформаційному суспільстві.

Розвиток пізнавальної активності дітей засобами комп'ютерних технологій

Сьогодні суспільство стоїть на порозі нового етапу свого розвитку: трансформуються простір та умови життя, змінюється світобачення, переглядається система цінностей, переоцінюються погляди на звичайні речі, новими ритмами наповнюється буття. Тому потрібна модернізація змісту дошкільної освіти, яка є важливим чинником розвитку системи національної освіти загалом, реалізує її нові цінності, забезпечує гуманістичну спрямованість, створює передумови для розгортання творчих можливостей педагогів, надання процесу оновлення комплексного, поступального і системного характеру.

Перед педагогічними колективами дитячих садків відповідно до документів дошкільної освіти в Україні стоять завдання котрі подано у опорній схемі:

Завдання щодо розвитку пізнавальної активності дітей засобами комп'ютерних технологій

**О П О Р Н А С Х Е М А
ЗАВДАННЯ ЩОДО РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ
ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Виконання таких завдань потребує впровадження в освітній процес новітніх технологій, а саме комп'ютерних. Тому постало проблемне завдання — комп'ютеризація дошкільного закладу.

Виникла потреба в навчанні дітей основ комп'ютерної грамоти. У дошкільному закладі це має виконуватися системно та послідовно:

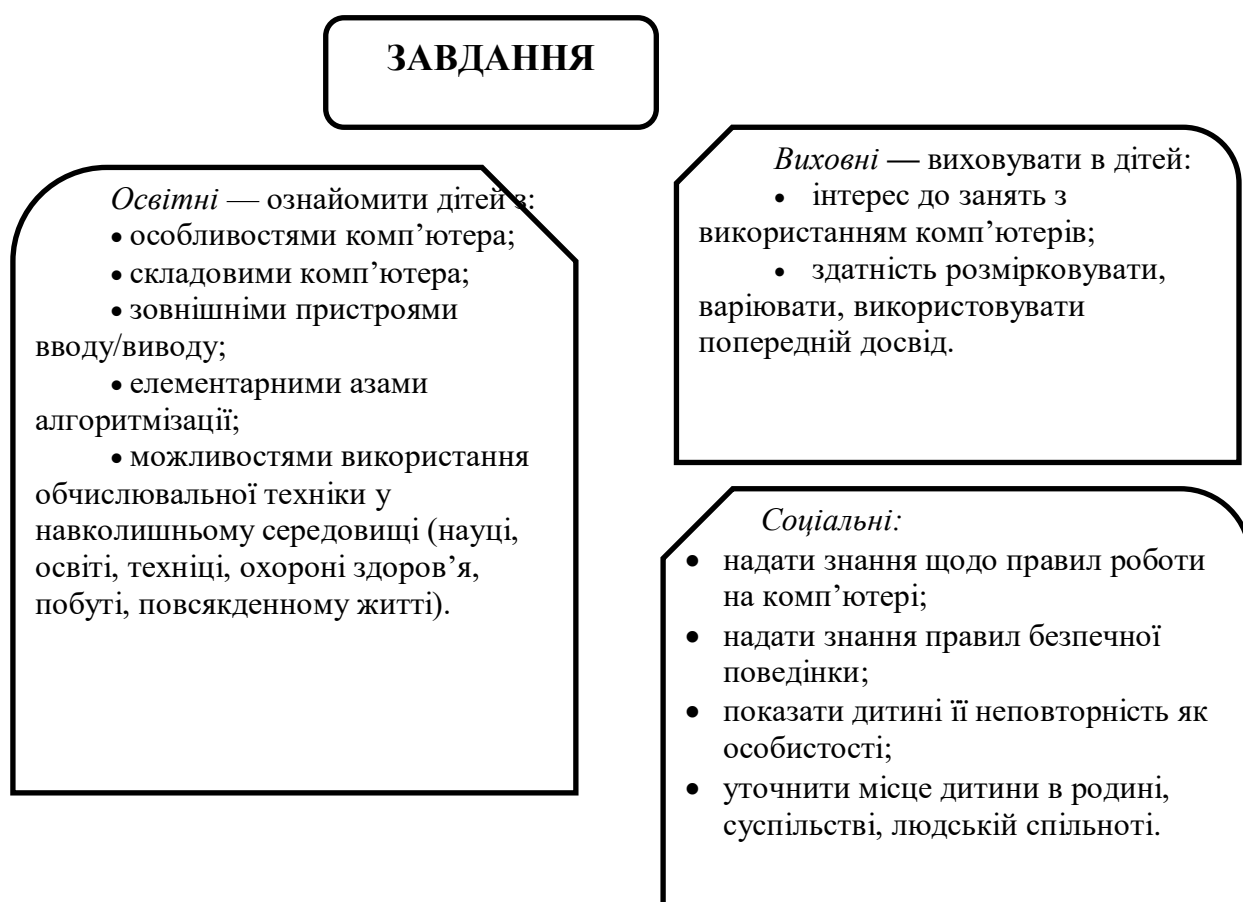
— створити комп'ютерне ігрове середовище, що сприятиме повноцінній реалізації дітьми свого та творчого потенціалу;

— надати елементарні уявлення дітям про комп'ютер як сучасний технічний засіб, який розширює інформаційні горизонти людини, наближає її можливості до загальноосвітнього рівня, допомагає орієнтуватися в умовах високої технологізації життя;

— сформувати у дітей знання, вміння та навички, необхідні для свідомого оволодіння основами комп'ютерної грамотності на рівні початківця; виховувати здатність розмірковувати, використовувати попередній досвід;

— розвивати в дітей пізнавальну активність та формувати у них адекватне ставлення щодо цілісної наукової картини світу, пізнання елементарних законів його функціонування, зародження дитячого світогляду [14; 24; 32].

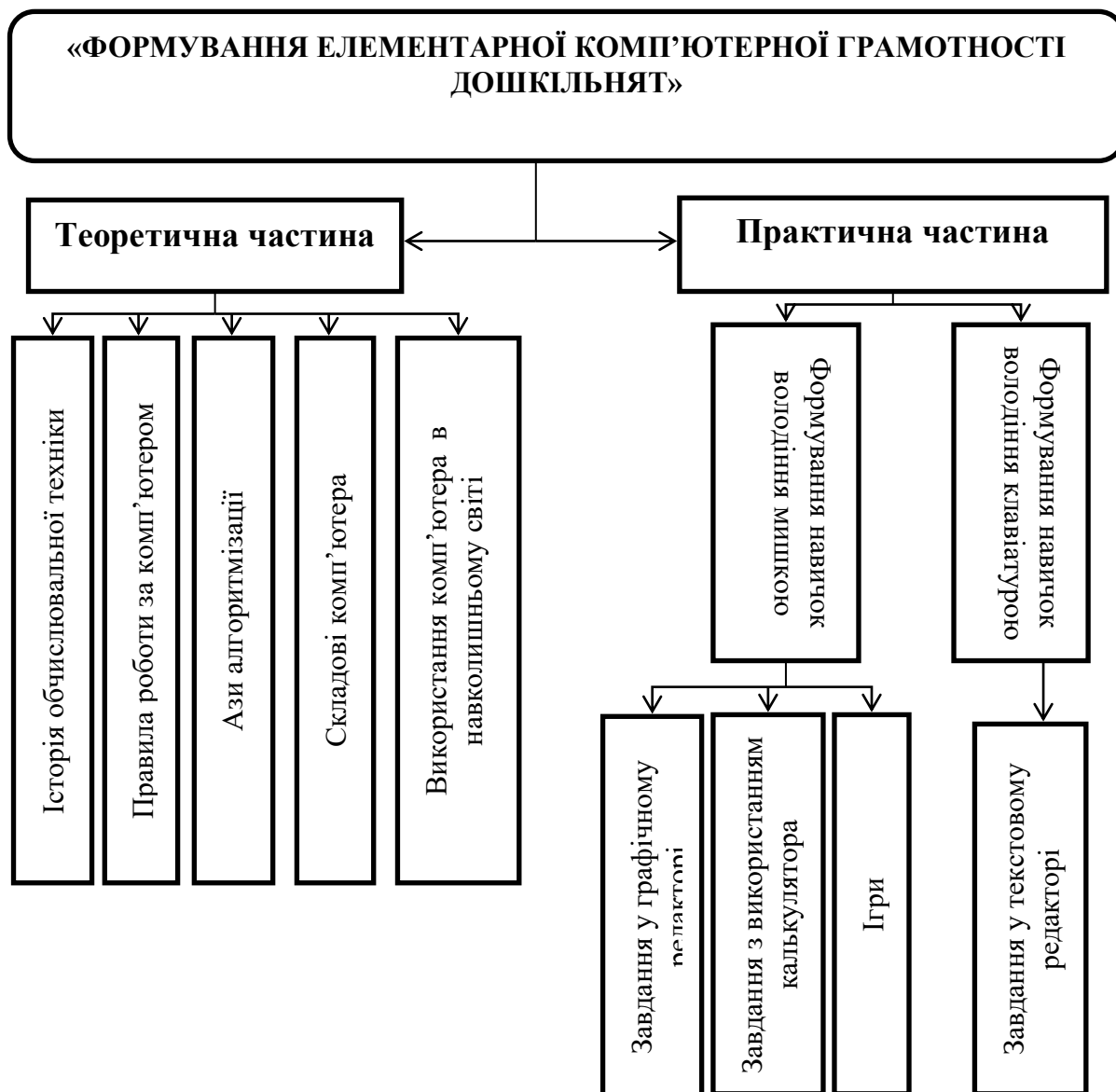
Комп'ютеризація дошкільної установи має опиратися на освітні, виховні та соціальні завдання які подано у опорній схемі.

О П О Р Н А С Х Е М А ОСВІТНІ, ВИХОВНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗАВДАННЯ СТОСОВНО КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ ЗДО

Також потрібно створити повноцінне комп'ютерне середовище, до якого входять: комп'ютери, периферійні засоби (принтер, сканер), додаткові пристрої (клавіатура, мишка, джойстики); настільні розвивальні та комп'ютерні ігри; куточок релаксації.

Пропонуємо проаналізувати проект по темі «Формування елементарної комп'ютерної грамотності дошкільнят» [24, с. 41-46]. Циклову модель занять із комп'ютерної грамоти подано у опорній схемі.

ОПОРНА СХЕМА ЦИКЛОВА МОДЕЛЬ ЗАНЯТЬ ІЗ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТИ

Складаючи проект, слід пам'ятати, що навчання має не лише зацікавити дитину, а й надати та закріпити решту знань, умінь і навичок; розвивати дітей фізично, психічно, інтелектуально, соціально. Комп'ютер у дитячому садку є сучасним засобом виховання та активізації творчих здібностей дитини, формування її особистості. Дитину потрібно заохочувати до діяльності, але водночас вона оволодіває знаннями і спирається на них.

Відомо, що діти охоче займаються на комп'ютері, але їм бракує необхідних знань і навичок роботи з ним.

Проект складається з двох частин — *теоретичної та практичної*.

Теоретична частина спрямована на формування у дітей елементарних уявлень про комп'ютер, як він працює, його складові та їх призначення. Дитина ознайомлюється з історією обчислювальної техніки, сучасними можливостями її використання в різних сферах життя, отримує перші знання про алгоритми, використання комп'ютера в навколишній дійсності (магазин, бібліотека, Інтернет тощо), вчиться користуватися спеціальними термінами (алгоритм, робочий стіл, меню, процесор тощо). Але найперше дитина ретельно вивчає правила роботи на комп'ютері та правила безпеки.

Теми подаються відповідно до циклів поступово, в ігровій формі, у вигляді бесід, бесід-діалогів, слухання та складання казок, експериментів. Усі завдання подаються згідно з віковими, фізіологічними та індивідуальними особливостями дошкільнят.

Розглядаючи всі ці питання, дитина розвиває свій загальний світогляд, ознайомлюється із цікавими сучасними предметами навколишнього середовища, підвищує свій рівень життєвої компетентності.

Практична частина спрямована на навчання дитини умінь і навичок самостійної роботи за комп'ютером: користування мишкою, клавіатурою, калькулятором.

Завдання передбачають роботу дитини у стандартних програмах, які є у кожному комп'ютері: графічний редактор, текстовий редактор, калькулятор.

У *графічному редакторі* дитина малює, конструює; закріплює знання про геометричні фігури, величину, колір; розвиває мислення, фантазію; вчиться працювати індивідуально, осмислено вибирати спосіб дії для розв'язання завдання; тренує швидкість дій та мислення («Намалюй геометричні фігури», «Хатинка для лисички», «Космос», «Веселе сонечко», «Ялинка», «Де мишка живе?», «Домалюй»). При цьому вона весь час відпрацьовує навички користування мишкою.

У *текстовому редакторі* дитина закріплює знання з грамоти; вчиться набирати букви, склади, слова двома руками; розвиває дрібну моторику рук, пам'ять, мислення («Країна Літер», «Маленькі слова», «Ім'я», «Цікаві сусіди»). Весь час вона відпрацьовує навички користування клавіатурою.

У *програмі «Калькулятор»* дитина набирає цифри, приклади; закріплює знання про арифметичні знаки і цифри, рахунок; розвиваючи логіко-математичні здібності, продовжує відпрацьовувати навички користування мишкою («Рахуємо», «Веселі цифри», «Чого бракує»).

Під час навчання використовують комп'ютерні ігри: серійні розробки «Нікіта», «Еврика», «Мотори», «Збери картинку», «Обличчя», «Що підходить», «Дивні тварини», «Космос», «Парашути», «Рибки», «У дідуся Боровичка», «Мишка», «Підводні човники», «Очистимо водоймище», «Порахуй!», «Що зайве?», «Що підходить», «Продовж!», «Фігури», «Знайди пару».

Слід зазначити, що всі ігри різнобічного змісту: дидактичного, пізнавального, творчого, діагностичного. Вони спрямовані на інтелектуальний розвиток, формування позитивного емоційного ставлення до роботи на комп'ютері, розвиток пам'яті, мислення, активізацію творчих здібностей, закріплення знань сфер Базового компонента: «Предметний світ», «Природа», «Я Сам», «Культура».

Кожна дитина згідно з індивідуальними здібностями отримує знання в доступній їй формі, відпрацьовує навички роботи з пристроями. Завдання продумані так, щоб кінцевий результат було видно на кожному занятті.

Перед практичною діяльністю має бути певна підготовка. Наприклад: перед тим, як малювати хатинку для лисички з геометричних фігур, обов'язково розглядаються геометричні фігури, їх колір і величина, колір фону. Водночас звертають увагу на те, яким інструментом треба малювати і розфарбовувати, на можливості цього інструмента. Водночас дитина продумує алгоритм виконання завдання. Коли в неї щось не виходить, поряд завжди є дорослий, який допоможе, розтлумачить дитині, як усе можна виправити.

Завдання творчого характеру дитина виконує сама, використовуючи свій досвід і здобуті знання. Практична робота показала, що треба уважно стежити за виконанням вправ, вчасно попереджати формування неправильних дій, заохочувати дітей до правильного оптимального виконання.

Необхідно налаштувати спільну роботу дитини і дорослого так, щоб маля почувалося впевнено. Дитина має прагнути до хорошого результату, не боятися помилок.

Варто пам'ятати, що заняття за комп'ютером викликають швидку втомлюваність очей. Після занять треба робити з дітьми спеціальні вправи, щоб зняти у них втому після розумового напруження, активізувати та нормалізувати кровообіг і дихання, а також обов'язково виконувати гімнастику для очей.

Проаналізувавши діяльність дітей і педагога у межах проекту, ми дійшли висновку, що використання комп'ютерних технологій в дитячому садку не лише сприяє набуттю нових знань, а й розвитку таких показників, як пізнавальна мотивація, пізнавальний інтерес, самостійність, ініціативність, допитливість, творча активність. Кожна дитина має можливість виявити свої індивідуальні здібності.

Окремо треба наголосити на тому, що заняття з використанням комп'ютера не замінюють звичайних, а доповнюють їх, установлюють змістовні зв'язки між системами знань. Це збагачує освітній процес новими можливостями, спонукає дітей до пізнавальної активності.

Вдале об'єднання в дитячому садку комп'ютерних технологій і традиційних видів виховання сприяє підвищенню рівня виховання взагалі, виконанню програмових завдань, розвитку пізнавальної активності дитини, забезпечує входження дітей в доросле життя, спонукає їх до ефективного навчання.

Навчання дітей дошкільного віку основ комп'ютерної грамотності

Введення комп'ютерів у систему дидактичних засобів дошкільного навчального закладу може стати істотним чинником збагачення інтелектуального, естетичного та морального розвитку дітей.

Для навчання вихованців основ комп'ютерної грамотності можна організувати, наприклад, гурток. Зрозуміло, що для його успішної роботи насамперед потрібна навчальна програма, яка враховувала б вікові особливості дітей, забезпечила б якнайповніший розвиток їхніх пізнавальних здібностей та системне засвоєння ними програмових знань (див. о п о р н у с х е м у).

ЗАДАННЯ ПРОГРАМИ З НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ОСНОВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ

- закладати основи інформаційної культури дітей;
- формувати інтерес до комп'ютера, до навчальних, розвивальних ігор з використанням комп'ютерних програм;
- створювати умови для розвитку в дітей абстрактного мислення, рефлексії щодо способів дії, розв'язання завдань за допомогою комп'ютера;
- забезпечувати оволодіння дітьми теоретичними та практичними основами користування комп'ютером;

О П О Р Н А С Х Е М А ЗАДАННЯ ПРОГРАМИ З НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ОСНОВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ

З огляду на це бажано скласти програму з навчання дітей дошкільного

віку основ комп'ютерної грамотності, яка розрахована на три роки.

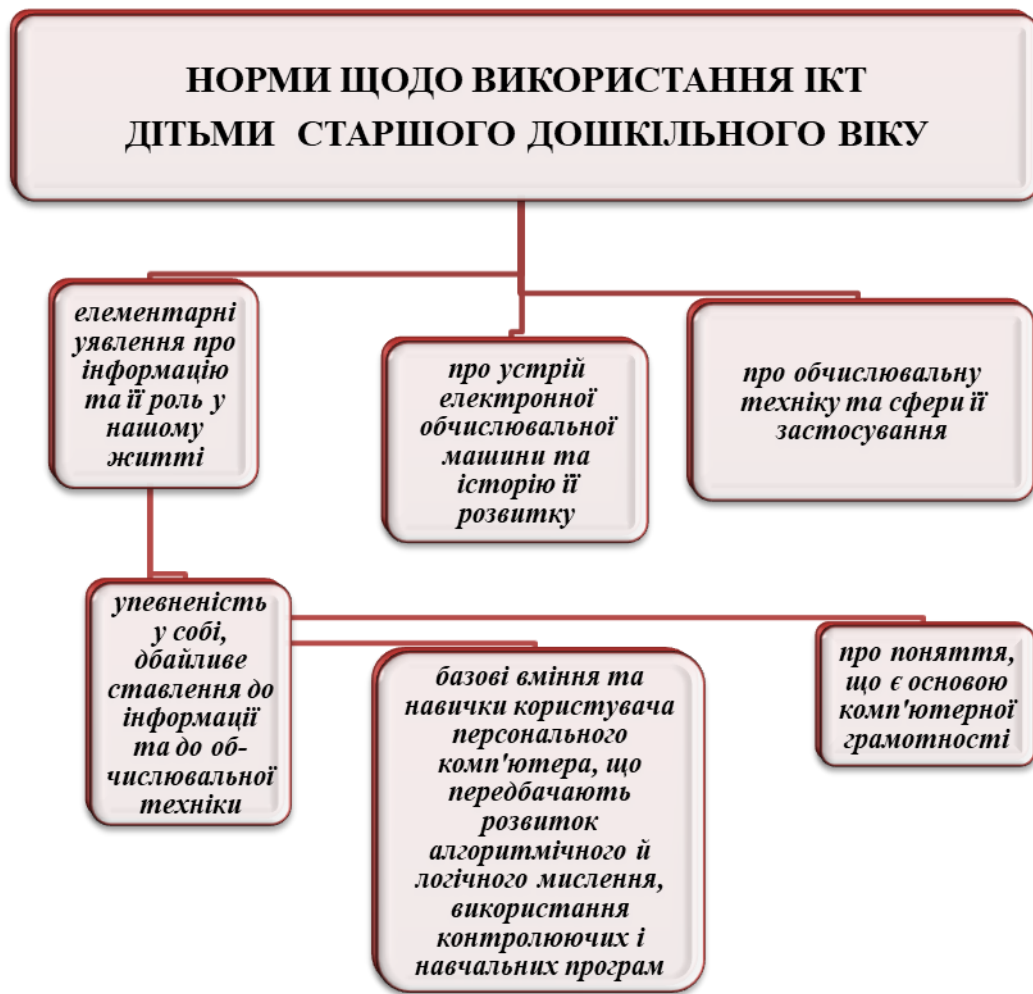
Програма з навчання дошкільників основ комп'ютерної грамотності може передбачати роботу за трьома напрямками (див. опорну схему).

О П О Р Н А С Х Е М А
НАПРЯМИ РОБОТИ ПРОГРАМИ З НАВЧАННЯ
ДОШКІЛЬНИКІВ ОСНОВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ

В основі змісту програми — взаємодія дитини з електронною обчислювальною машиною.

Педагог може сформувавши у дитини певні норми щодо використання ІКТ, а саме (див. опорну схему).

О П О Р Н А С Х Е М А НОРМИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Організація та методика проведення занять основ комп'ютерної грамотності дошкільників. Розвивальний простір комп'ютерного кабінету

Заняття гуртка з навчання дітей основ комп'ютерної грамотності бажано проводити у підгрупах один раз на тиждень. У підгрупі може приблизно займатися восьмеро дітей. Організація занять передбачає, що одночасно четверо дітей працюють за комп'ютером, а інші четверо — виконують індивідуальні практичні завдання у зошиті за столами.

Тривалість безперервного перебування кожної дитини за комп'ютером не перевищує 10 хвилин. Особливе місце у структурі заняття відводиться попередній роботі, під час якої діти:

—повторюють і вивчають програмовий матеріал;

—виконують завдання, спрямовані на формування навичок алгоритмічного мислення;

—розвивають логічне і творче мислення, розв'язуючи проблемні ситуації.

Готуючись до заняття, педагог ретельно продумує його тему, мету та необхідне обладнання. Дуже важливо чітко визначити навчальні, розвивальні та виховні цілі заняття. Це дає змогу поєднати процес освоєння комп'ютера з іншими пізнавальними процесами, формувати елементарні знання з інформатики, розвивати мовлення та логічне мислення.

Структура заняття передбачає чергування різних видів діяльності. Включення в заняття рухливих ігор, фізкультурних вправ і вправ для зняття зорової втоми, психологічних етюдів допомагає попередити виникнення напруження та втоми у дітей.

Заняття гуртка з навчання основ комп'ютерної грамотності дошкільників повинно тривати близько 20 — 30 хвилин, залежно від віку дітей.

Структуру заняття з навчання основ комп'ютерної грамотності дошкільників подано у опорній схемі.

Структура заняття з навчання основ комп'ютерної грамотності дошкільників

Перша частина — комунікативна діяльність:

- активізація знань, отриманих на попередніх заняттях та у повсякденному житті
- використання отриманих знань для розв'язання проблемних ситуацій.

Друга частина — пізнавальна діяльність:

- отримання теоретичних знань з інформатики
- використання отриманих знань у розвивальних іграх
- робота в зошитах
- Фізкультурна хвилинка

Третя частина — перетворювальна діяльність:

- робота за комп'ютером з комп'ютерними програмами
- профілактика стомлюваності очей (фізкультурна хвилинка)

Четверта частина — оцінно-контрольна діяльність:

- підсумок заняття

ОПОРНА СХЕМА СТРУКТУРА ЗАНЯТТЯ З НАВЧАННЯ ОСНОВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Розвивальний простір комп'ютерного класу

Комп'ютерний клас у сучасних ЗДО умовно можна поділити на **три зони**: попередньої роботи; робочу; релаксації (див. о п о р н у с х е м у).

О П О Р Н А С Х Е М А ЗОНИ КОМП'ЮТЕРНОГО КАБІНЕТУ ЗДО

Проблемні запитання та ситуації

1. Сьогодні навіть однорічні малюки вже вміють користуватися комп'ютерами, ноутбуками, щоб подивитися мультфільми, пограти в ігри тощо. Діти чимало свого часу проводять за моніторами. Та чи безпечно це? Чи не шкодить це розвитку дитини?
2. На вішу думку, чи варто забороняти дітям використовувати гаджети?
3. Дошкільникам користуватися мишкою та клавіатурою зазвичай складно, адже дрібна моторика в них іще не достатньо розвинена. Які

розвивальні вправи ви порадите батькам для розвитку дрібної моторики рук, використовуючи комп'ютерну мишу та клавіатуру?

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити заняття з навчання основ комп'ютерної грамотності дошкільників
2. Обґрунтуйте основні вимоги щодо оснащення комп'ютерного класу в ЗДО
3. На основі проекту із теми «Формування елементарної комп'ютерної грамотності дошкільнят» поданого у журналі «Обдарована дитина» №6, 2010 р. створіть власний проект пов'язаний із нашою дисципліною

Рекомендована література

1. Довгопол И. И. Современные образовательные и педагогические технологии [Текст] / И. И. Довгопол, Т. А. Ивкова. — Симферополь, 2006. — 336 с.
2. Кузнєцова, І. В. Дитина і комп'ютер: виховання особистості в інформаційному суспільстві [Текст] / І. В. Кузнєцова // Обдарована дитина. — 2010. — № 6. — С. 41-46.
3. Панченко Алла. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти [Текст] / Алла Панченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2012 — № 1. — С. 7-11.
4. Швець Д. Е. Соціальна необхідність комп'ютеризації освіти [Текст] / Д. Е. Швець // Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр. — Бердянськ, 2001. — С. 343-347.

Тема 3. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ. ЛОКАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ

Інформаційне середовище закладу і як його створити

Що таке єдине інформаційне середовище закладу і як його створити?

В інструктивно-методичному листі МОН України від 20.06.2011 р. №1/9—482 «Про роботу дошкільних навчальних закладів у 2011/2012 навчальному році» наголошено, що *дошкільні заклади мають докласти максимум зусиль для забезпечення і підвищення якості дошкільної освіти через створення комплексного методичного забезпечення освітнього процесу ДНЗ із використанням інформаційних комп'ютерних технологій* [21]. Завдяки широкому впровадженню інформаційних технологій вдасться забезпечити перехід на новий рівень аналізу, оцінки, контролю за якістю діяльності як вихованців, так і педагогів та управлінців.

Інформатизація освітнього закладу — це впровадження інформаційних технологій (ІТ) в усі напрями і види освітньої діяльності.

До основних цілей інформатизації належать:

- підвищення якості, доступності та гнучкості освіти;
- підвищення ефективності управління;
- формування інформаційної культури [20].

Реалізація зазначених цілей можлива лише при комплексному підході до інформатизації, коли в освітньому закладі створено єдине інформаційне середовище (ЄІС), до якого входять матеріально-технічні, інформаційні і кадрові ресурси, що забезпечує автоматизацію управлінських та педагогічних процесів, узгоджену обробку та використання інформації, повноцінний інформаційний обмін. ЄІС передбачає наявність нормативно-організаційної бази, технічного і методичного супроводу.

Використання інформаційних технологій у навчально-виховній роботі є лише частиною інформаційного середовища дошкільного навчального закладу. Інформатизація ДНЗ передбачає використання ІТ в адміністративній,

фінансово-господарській, педагогічній та методичній діяльності. Вона охоплює всіх учасників освітнього процесу: вихованців, батьків (або осіб, що їх замінюють), педагогічних та адміністративних працівників.

Використання інформаційних технологій в адміністративній, фінансово-господарській та методичній діяльності дає змогу ефективно керувати ресурсами, контингентом, освітнім процесом, забезпечувати комунікацію і передбачає наявність електронних баз даних, архівів, електронної адреси і сайту дошкільного закладу.

Для успішного створення єдиного інформаційного середовища ДНЗ слід виконати певні умови (див. о п о р н у с х е м у).

УМОВИ
щодо успішного створення єдиного
інформаційного середовища ДНЗ

- оснастити комп'ютерами всі блоки інформаційного простору;
- забезпечити мотивацію використання інформаційних систем у кожного з виконавців на своїй ділянці;
- забезпечити підвищення кваліфікації в галузі інформаційних технологій всіх співробітників;
- розподілити весь обсяг інформації за виконавцями;
- організувати локальну мережу закладу;
- обладнати мультимедійний кабінет;
- забезпечити вільний доступ до Інтернету;
- організувати обмін досвідом у самому дошкільному закладі.

О П О Р Н А С Х Е М А

УМОВИ ЩОДО УСПІШНОГО СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО
ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ДНЗ

Використання інформаційних технологій в освітньому процесі

Робота з дітьми

У сучасному світі комп'ютер є своєрідним «інтелектуальним знаряддям», що дає людині змогу вийти на новий інформаційний рівень. Його можна розглядати і як сучасний засіб діяльності старшого дошкільника. Дитина, яка оволоділа елементами комп'ютерної технології, здатна краще розмірковувати, розв'язувати задачі у внутрішньому плані, почуватися компетентною.

Доцільно *ознайомити* дітей із можливостями використання обчислювальної техніки в різних сферах життя суспільства; *сформувати* знання, вміння та навички, потрібні для свідомого оволодіння елементами комп'ютерної грамотності.

Важливо *формувати* в старших дошкільників елементарне уявлення про комп'ютер як сучасний технічний засіб, що *розширює* інформаційні обрії, *допомагає* орієнтуватись у світі в умовах високої технізації життя; *створювати* передумови для розвитку теоретичного мислення, елементарної рефлексії (усвідомлення) способів дій; *ознайомлювати* з особливостями комп'ютера, зі способами керування ним за допомогою клавіатури, миші; *виховувати* здатність розмірковувати, варіювати, використовувати попередній досвід; *навчити* дотримуватися правил безпечної поведінки під час роботи з комп'ютером [35].

Навчання дітей комп'ютерної грамотності передбачає такі форми роботи (див. о п о р н у с х е м у):

ФОРМИ РОБОТИ ЩОДО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТИ

БЕСІДИ

- про комп'ютер та його значення в житті сучасної людини;
- про сучасні інформаційні технології, будову та основні складники комп'ютера

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

спрямовані на засвоєння дошкільником елементарних прийомів роботи за комп'ютером, розвиток його здібностей, розширення та поглиблення уявлень про навколишній світ за допомогою спеціального програмного забезпечення

О П О Р Н А С Х Е М А ФОРМИ РОБОТИ ЩОДО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТИ

Для практичних занять слід використовувати навчально-розвивальні та ігрові комп'ютерні програми, спеціально розроблені для дошкільнят, зміст та оформлення яких відповідає віковим психофізіологічним особливостям дітей, інше програмне забезпечення не використовується. Тривалість заняття — не більше 12 хв. Забороняється одночасно користуватися одним комп'ютером двом або більше дітям (див. о п о р н у с х е м у).

КОМП'ЮТЕРНО-ІГРОВИЙ КОМПЛЕКС ЗДО

Комп'ютерна зала

- (світле, провітрене приміщення) розміщують комп'ютери

Зала релаксації

- своєрідна оаза природи, де розміщено квіти, акваріуми з рибками, клітки з декоративними птахами тощо. Тут діти та педагог відпочивають, емоційно розвантажуються, виконують гімнастику для втомлених очей

Ігровий релаксаційний простір

- можна використовувати також для ігор і занять природничого циклу в звичному розпорядку дня

О П О Р Н А С Х Е М А КОМП'ЮТЕРНО-ІГРОВИЙ КОМПЛЕКС ЗДО

Особлива увага приділяється дотриманню старшими дошкільниками правил техніки безпеки. Для цього складається простий перелік правил користування комп'ютером, обов'язковий для всіх, і з використанням казкових персонажів обігрується кожне з них та всі разом.

Плануючи ігри та заняття за комп'ютером, варто зважати на *багатофункціональність* комп'ютерних програм. Вони допомагають дитині здійснювати режисерську гру, стимулюють креативні здібності, гнучкість мислення, навчають грамоти, конструювання, математики, іноземної мови тощо. За допомогою навчально-розвивальних програм старший дошкільник зможе збагатити свої уявлення про навколишній світ, власне «Я».

Ігри та заняття з використанням комп'ютерних технологій проводяться відповідно до загального плану освітньої роботи з дітьми в дошкільному закладі.

Використання мультимедійного проектора та проекційного екрана передбачає групову форму роботи з дітьми та значно знижує ризик виникнення різних видів втоми. *Тривалість занять може бути збільшена удвічі-тричі* порівняно з роботою за персональними комп'ютерами. Такий вид організації занять близький до традиційного.

Інтерактивна дошка, виконує всі ті самі функції, що й проектор з екраном, лише до них додаються специфічні можливості програмного забезпечення, що поставляється в комплекті з пристроєм (див. **о п о р н у с х е м у**).

О П О Р Н А С Х Е М А
ДОДАТКОВІ МОЖЛИВОСТІ ПРОГРАМНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ

При організації роботи з дошкою слід стежити, щоб промінь проектора не світив у очі дітям: це може викликати опік сітківки, рекомендується розташовувати проектор на стелі. Дошка має бути закріплена так, щоб діти могли дістати до її верхньої частини.

Одним з найперспективніших напрямів під час роботи з інтерактивним обладнанням є використання прикладних програмних засобів (ППЗ). Для ефективного використання можливостей дошки найкраще підходять ППЗ, забезпечені інтерактивними елементами управління (навігації). В цьому разі реалізується можливість переміщення об'єктів у просторі інтерактивної дошки за допомогою стилуса.

Перевагою для педагога в застосуванні прикладних програмних засобів є можливість використання вже готових матеріалів, записаних на диски, використовуючи які вихователь може створити і власну розробку [27].

Інтернет-ресурси та прикладні програмні засоби для працівників ДНЗ

З приходом у наше життя інформаційних технологій та Інтернету вихователі можуть оптимізувати свою працю, зокрема і царини пошуку інформації. Для цього достатньо мати доступ в Інтернет.

При використанні матеріалів з ресурсів мережі Інтернет потрібно попередньо співвідносити їх з основними компонентами реалізованої методичної системи навчання — її цілями, змістом, методами, організаційними формами і застосовуваними засобами навчання. Залучені ресурси мають уписуватися в цю систему, не суперечити їй, відповідати її компонентам.

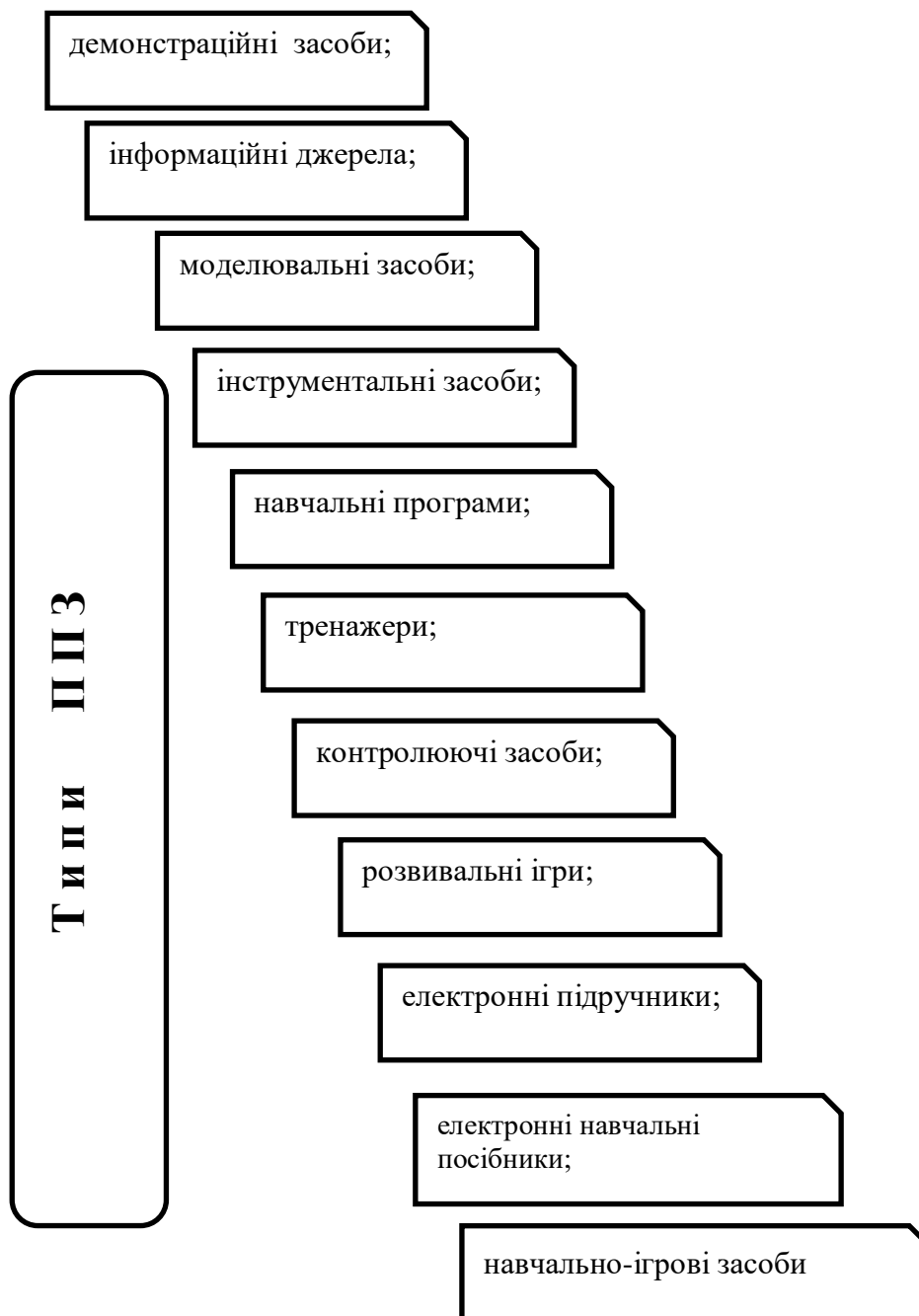
Прикладні програмні засоби — це комп'ютерні програми, призначені для використання в навчальному процесі.

Використання ППЗ дає змогу розв'язати завдання (див. о п о р н у с х е м у).

ОПОРНА СХЕМА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ППЗ

Залежно від розв'язуваних завдань і способу взаємодії прикладних програмних засобів із користувачем, їх можна поділити на такі типи (див. опорну схему).

ОПОРНА СХЕМА ТИПИ ППЗ

Для проведення занять із дітьми широко застосовуються навчальні програми, розвивальні ігри та навчально-ігрові засоби для підготовки вихователів до занять із використанням ілюстративних та роздаткових матеріалів — демонстраційні засоби, інформаційні джерела та електронні навчальні посібники тощо (див. опорну схему).

Критерії I групи
(гарантують безпеку дитини, її захист від негативних впливів іграшки на здоров'я та емоційне благополуччя)

Критерії, що покликані захищати дитину від ігор, які:

провокують дитину на агресивні дії;

викликають у неї прояви жорстокості щодо персонажів гри, у ролі яких виступають ігрові партнери (однолітки, дорослі) або сама сюжетна іграшка;

мають провокаційні ігрові сюжети, пов'язані з аморальністю й насильством;

викликають нездоровий інтерес до сексуальних проблем, що виходять за рамки вікової компетенції дитини;

провокують дитину до зневажливого або негативного ставлення до расових особливостей і фізичних недоліків інших людей.

Критерії II групи
(до складу критеріїв другої групи належать якості іграшки, спрямовані на забезпечення розвитку дитини)

Це:

поліфункціональність: іграшка може бути гнучко використана відповідно до задуму дитини, сюжету гри в різних функціях;

можливість застосування у спільній діяльності: іграшка може бути придатна до використання в колективних видах діяльності (зокрема за участю дорослого) і може ініціювати спільні дії;

дидактична цінність: іграшка виступає засобом навчання дитини;

естетична цінність: іграшка є засобом художньо-естетичного розвитку дитини, залучає її до світу мистецтва, може бути виробом художніх промислів.

ОПОРНА СХЕМА КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ НАСТІЛЬНИХ, КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІНШИХ ІГОР, ІГРАШОК ТА ІГРОВИХ СПОРУД ДЛЯ ДІТЕЙ

Наявність в Іграшки хоча б однієї з якостей першої групи означає невідповідність цієї іграшки критеріям. Наявність в іграшки хоча б однієї якості другої групи свідчить про її освітню цінність.

Наведеними критеріями варто керуватися при організації в ЗДО роботи з прикладними програмними засобами та його вибору. Перш ніж запропонувати дітям комп'ютерну програму, потрібно всебічно її вивчити.

Використання ІКТ у роботі вихователя з батьками, у роботі вихователя-методиста, у роботі практичного психолога, у діяльності керівника закладу та для настільно-видавничої діяльності закладу

Залучення батьків до участі у виховному процесі в загальноосвітньому закладі сприяє створенню сприятливого клімату в сім'ї, психологічного та емоційного комфорту дитини в дошкільному закладі та за його межами. Завдяки підвищенню педагогічної і психологічної культури батьків через проведення батьківських зборів, спільну діяльність, використання ІКТ робота буде успішнішою.

Вивчивши особливості людського сприйняття, педагоги і психологи зробили висновок, що найбільш якісне засвоєння нового матеріалу досягається при поєднанні словесного викладу та використання засобів наочності, які дають змогу візуально подати пропоновану інформацію.

Для того, щоб дитячий садок став джерелом інформації про дитину, розвиток дитячо-батьківських взаємин, нові форми спільної пізнавальної та комунікативної діяльності у тріаді «дитина — батьки — педагог», можна обладнати в ЗДО сімейну медіатеку, де інформація може зберігатися не лише в книжках, а й USB флешках.

Молодим батькам (особливо татам) буде цікавіше ознайомитися з актуальними питаннями щодо виховання дітей, використовуючи медіапосібники, а також освітні портали і сайти в інтернаті. Завдання фахівця ЗДО — створення таких мультимедійних посібників, ознайомлення батьків з адресами порталів [31].

Не менш ефективна форма роботи — це інформаційний стенд. Утім, його функції може виконувати і спеціально створений Інтернет-ресурс — сайт дошкільного закладу.

Сайт садка може бути доступним для різних груп користувачів засобів Інтернет-технологій. Цей інформаційний ресурс призначений для надання дітям, їхнім батькам, педагогам різноманітної інформації про історію закладу, педагогічний колектив, останні події, що відбулися. Він дає змогу

спілкуватися батькам і педагогам. Тут можна дізнатися про результати інноваційної діяльності садка, зміцнення його матеріально-технічної бази.

Окрім цього, сайт ЗДО або інших освітніх закладів може стати для батьків джерелом інформації навчального, методичного або виховного характеру. Зі сторінок таких сайтів батьки можуть отримати інформацію про методи зміцнення здоров'я дітей, їхню безпеку, правила поведінки дитини в сім'ї та в суспільстві, корисні поради з навчання і виховання дошкільників.

Через телекомунікації батьки можуть відстежувати навчально-виховний процес своїх дітей, отримувати інформацію про проблеми, що виникають у навчанні, і поради, спрямовані на вирішення конкретних проблем у взаємодії з педагогом [28].

Використання ІКТ у роботі вихователя-методиста (див. о п о р н у с х е м у).

Використання ІКТ у роботі вихователя - методиста

- оформлення ділової документації;
- проведення контрольної-аналітичної діяльності (підготовка схем аналізу), обробці даних (результативність у вигляді графіків, діаграм, атестація педагогів, рівень знань дітей з різних розділів програми тощо);
- робота в мережі Інтернет з питання самоосвіти та накопичення інформаційного матеріалу;

- оформлення атестаційних матеріалів;
- розробка презентацій до семінарів, методичних об'єднань, конференцій, педагогічних рад, консультацій для вихователів;
- використання мультимедійного супроводу в роботі з дітьми на заняттях, проведенні свят та розваг, режимних процесів;

- проведення консультацій, батьківських зборів, Днів відкритих дверей тощо;
- оформлення картотеки періодичних видань, обліку методичної та художньої літератури;
- оформлення стендів, інформаційних куточків;

- оформлення буклетів, передового педагогічного досвіду роботи кращих вихователів, матеріалів для участі в різноманітних конкурсах;
- накопичення ілюстративних матеріалів для випуску санітарних бюлетенів, порад для батьків, оформлення презентацій, буклетів;
- обмін досвідом роботи з іншими педагогічними колективами.

О П О Р Н А С Х Е М А

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У РОБОТІ ВИХОВАТЕЛЯ - МЕТОДИСТА

Використання ІКТ у роботі практичного психолога

Практичний психолог, використовуючи ІКТ, може фіксувати в електронному вигляді результати проведення психолого-педагогічної діагностики готовності дітей до навчання. А завдяки мережі Інтернет — обирати та впроваджувати в практику розвивальні, корекційні програми навчально-виховної діяльності відповідно до статевих, вікових, інших особливостей дітей.

Загалом ІКТ у діяльності практичного психолога (див. о п о р н у с х е м у).

**О П О Р Н А С Х Е М А
ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО
ПСИХОЛОГА**

Використання ІКТ у діяльності керівника закладу (див. о п о р н у с х е м у).

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ

О П О Р Н А С Х Е М А

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ

Використання ІКТ для настільно-видавничої діяльності закладу

У дошкільному навчальному закладі настільно-видавничу продукцію використовують для того, щоб привернути увагу відвідувачів, поінформувати батьків та яскраво оформити стенди і приміщення.

Знання основ видавничої справи дасть змогу працівнику ДНЗ створити:

- барвисті оголошення про заходи;
- елементи фірмового стилю в оформленні;
- інформаційні буклети про ДНЗ;

- ефектно і грамотно оформлені документи;
- грамоти, дипломи, листівки та інший вітальний матеріал;
- матеріал стимулювального, заохочувального характеру;
- барвисті завдання для занять із вихованцями тощо.

Використання ІКТ для настільно-видавничої діяльності дає змогу створити фірмовий стиль кожного дошкільного закладу. Фірмовий стиль, покликаний забезпечити індивідуальність ДНЗ, є однією зі складових іміджу. Це насамперед зоровий образ закладу, його відмінність від інших. І для маленьких дітей та їхніх батьків такі моменти дуже важливі.

Складові фірмового стилю Здо (див. о п о р н у с х е м у).

Складовими фірмового стилю дошкільного закладу можуть бути такі елементи:

- інформаційна документація — візитки, буклети, листівки, плакати, оголошення;
- офіційна документації — бланки, теки, конверти, грамоти, дипломи;
- сувенірна продукція — календарі, блокноти, значки, брелоки;
- стиль оформлення інтер'єрів, інформаційних стендів;
- сайт дошкільного закладу.

Елементами, що створюють фірмовий стиль, як правило, є логотип, набір шрифтів, фірмовий колір.

О П О Р Н А С Х Е М А

СКЛАДОВІ ФІРМОВОГО СТИЛЮ ЗДО

Науково-технічний прогрес висуває нові вимоги до змісту та організації навчально-виховного процесу. З'являються нові технології і засоби інформатизації, які завдяки пріоритетному національному проекту «Сто відсотків», що передбачає повне оволодіння всіма категоріями

дошкільних працівників навичками роботи з ПК, ІКТ, активно використовуються в дошкільних закладах України.

Сьогодні в Києві годі знайти бодай один дитячий садок, у якому не було б комп'ютера. Багато ЗДО оснащені ксероксами, сканерами, принтерами, деякі — комп'ютерними класами та інтерактивними дошками. Навіщо ж усі ці технічні засоби потрібні дошкільному закладу? Засоби інформатизації необхідні ЗДО насамперед для якіснішої організації всієї діяльності дошкільного закладу. Адже комп'ютерні технології можуть бути успішно використані в усіх царинах діяльності дошкільного навчального закладу.

Локальні документи дошкільного навчального закладу щодо застосування ІКТ

В умовах динамічності сучасного життя, постійного вдосконалення й ускладнення технологій інформатизація сфери дошкільної освіти набула фундаментального значення. Цей напрям розвитку освітньої галузі, як наголошено в державних документах визнано **одним із пріоритетних**.

Із виникненням потреби впровадження та застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) перед дошкільним навчальним закладом постали **завдання** (див. о п о р н у с х е м у).

Завдання ЗДО для впровадження та застосування ІКТ

- розробити локальні документи, врахувавши нові умови праці;
- доповнити посадові інструкції з огляду на появу нових функціональних обов'язків працівників;
- організувати чіткий контроль за використанням мережі інтернет.

О П О Р Н А С Х Е М А ЗАВДАННЯ ЗДО ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІКТ

Тож було розроблено комплект документів місцевого значення, що носять нормативний характер та регламентують діяльність дошкільного закладу щодо впровадження і застосування ІКТ (див. о п о р н у с х е м у).

Комплект містить такі локальні документи:

- Наказ «Про створення творчої групи» з упровадження ІКТ у освітній процес ДНЗ (див. Додаток 2);
- Положення про роботу творчої групи з упровадження ІКТ у освітній процес ДНЗ (див. Додаток 3);
- Наказ «Про створення сайту ДНЗ» (див. Додаток 4);
- Положення про сайт ДНЗ (див. Додаток 5);
- Положення про мультимедіатеку ДНЗ (див. Додаток 6);
- Положення про порядок користування інтернетом у ДНЗ (див. Додаток 7);
- Орієнтовні формулювання для внесення змін у посадові інструкції працівників ДНЗ (див. Додаток 8).

Комплект локальних документів

Наказ «Про створення творчої групи» з упровадження ІКТ у освітній процес ЗДО

Положення про роботу творчої групи з упровадження ІКТ у освітній процес ЗДО

Наказ «Про створення сайту ЗДО»

Положення про сайт ЗДО

Положення про мультимедіатеку ЗДО

Положення про порядок користування інтернетом у ЗДО

Орієнтовні формулювання для внесення змін у посадові інструкції працівників ЗДО

О П О Р Н А С Х Е М А

ДОКУМЕНТИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІКТ У СУЧАСНІ ЗДО

Ці документи є обов'язковими до виконання для всіх чи окремих категорій працівників дошкільного закладу.

Наказ керівника установи про затвердження і введення в дію прийнятого локального акта доводять до відома всіх заінтересованих сторін. Ця інформація має бути відкритою і доступною для всіх учасників освітнього процесу, функції та інтереси яких вона зачіпає.

Розв'язання проблеми формування професійної компетентності педагога в умовах інформатизації сучасної освіти потребує змін не лише

змісту наявної підготовки педагогічних кадрів, а і створення належних організаційно-педагогічних умов для впровадження сучасних комп'ютерних та інформаційних технологій в освітній процес. З огляду на це виникла необхідність ведення таких журналів, як:

- Журнал реєстрації користувачів мережі інтернет (див. Додаток 9);
- Журнал обліку використання мультимедійної та комп'ютерної техніки педагогами (див. Додаток 10) [21; 28].

Проблемні запитання та ситуації

1. З якими труднощами може стикнутися завідувач у впровадженні ІКТ в дошкільний заклад?
2. Чи є важливим використання комп'ютерних технологій для роботи завідувача, вихователя, методиста? Чи полегшує використання ІКТ їх роботу?
3. Зазначте пам'ятку для педагога в роботі з комп'ютером

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати Наказ «Про створення творчої групи» з упровадження ІКТ у освітній процес ДНЗ
2. Дати письмовий аналіз щодо «Положення про роботу творчої групи з упровадження ІКТ у освітній процес ДНЗ»
3. Дати характеристику наказу «Про створення сайту ДНЗ»
4. Дати ґрунтовний аналіз «Положенню про сайт ДНЗ»
5. Охарактеризувати «Положення про мультимедіатеку ДНЗ»
6. Охарактеризувати «Положення про порядок користування інтернетом у ДНЗ»
7. Дати письмовий аналіз щодо орієнтованого формулювання для внесення змін у посадові інструкції працівників ДНЗ
8. Розробити та заповнити журнал реєстрації користувачів мережі Інтернет

9. Розробити та заповнити журнал обліку використання мультимедійної та комп'ютерної техніки педагогами

Рекомендована література

1. Использование информационных технологий в дошкольных образовательных учреждениях [Текст] : методическое пособие / сост. М. Н. Солоневичева. — СПб: ГОУ ЦПКС СПб «Региональный центр оценки качества образования и информационных технологий», 2008. — 88 с.

2. Карпенко Г. Вплив комп'ютерних ігор на формування уявлень про здоровий спосіб життя у дітей [Текст] / Г. Карпенко // Дитячий садок. — 2013. — № 10 (682) — С. 22-30.

3. Лапінський, В. Мультимедійна дошка [Текст] : апаратні засоби мультимедійних комплексів / В. Лапінський // Інформатика. — 2011. — № 15. — С. 9-12.

4. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес [Текст] / С. Ляшенко, З. Зінченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — №7. — С. 16-36.

5. Миронова С. Оформлення документації вчителями-дефектологами та вчителями-логопедами спеціального дошкільного навчального закладу [Текст] / С. Миронова // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — № 5. — С. 33-46.

6. Панченко Алла. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти [Текст] / Алла Панченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2012 — № 1. — С. 7-11.

7. Химинець В. В. Психолого-педагогічні аспекти інноваційних технологій [Текст] / В. В. Химинець, Я. М. Сивохоп, В. В. Петрус. — Ужгород, 2006. — 148 с.

**Тема 4. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНІ РЕСУРСИ У
МЕТОДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДНЗ. КОМП'ЮТЕРНА ЗАЛЕЖНІСТЬ.
ГІГІЄНІЧНІ НОРМИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ**

Мережевий етикет

За час існування інтернету сформувався цілий кодекс поведінки в мережі. Його називають спеціальним терміном «нетикет», що утворений поєднанням слів «net» (*англ.* — мережа) і етикет. Для того щоб, спілкуючись в інтернеті з використанням різних його сервісів, не мати неприємностей і не завдавати їх співрозмовникам, корисно дотримуватися кількох нескладних правил — мережевого етикету. Вони прості й нагадують правила поведінки в реальному житті (див. **о п о р н і с х е м и**).

МЕРЕЖЕВИЙ ЕТИКЕТ

**Будьте коректними й тактовними у спілкуванні, уникайте
грубих висловлювань**

**Дотримуйтеся тих самих правил поведінки, що й у реальному
житті**

**Поважайте час та можливості інших, не відволікайтеся від теми
обговорення**

Не втручайтеся в конфлікти та не допускайте їх

Поважайте право на приватне листування

Не допускайте граматичних помилок

Навчіться вибачати іншим їхні помилки

Оформлюйте інформацію так, щоб її було зручно сприймати

**О П О Р Н А С Х Е М А
МЕРЕЖЕВИЙ ЕТИКЕТ**

ЕТИКЕТ КОРИСТУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЮ ПОШТОЮ

Завжди заповнюйте поле «Тема» свого листа

Відповідаючи на вхідний лист, цитуйте деякі його уривки

Пишіть слова заголовними літерами тільки тоді, коли це справді необхідно

Під час офіційного листування використовуйте підпис

Не прикріплюйте до електронного листа файли великого обсягу, попередньо не дізнавшись у адресата, чи приймає такі вкладення його поштовий сервер

У особистому (неофіційному) листуванні не зловживайте смайликами

О П О Р Н А С Х Е М А ЕТИКЕТ КОРИСТУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЮ ПОШТОЮ

- **Етикет спілкування в маті, на форумі, під час онлайн-засідання**
Обираючи собі псевдонім, або нік, уникайте нейтральних імен, що не дають можливості зрозуміти, хто Ви: жінка чи чоловік.
 - Звертаючись до когось, пишіть його нік на початку Вашої фрази.
 - Не використовуйте свою анонімність для образи інших учасників спілкування.
 - Не повторюйте багато разів ту саму фразу.
 - Використовуйте смайлики, але не зловживайте ними.
 - Виходячи з чату, не забудьте попрощатися з Вашими співрозмовниками і, можливо, домовитися про час наступної бесіди.
 - Не вживайте різких і нецензурних [11].

Безпека дітей в інтернеті: поради батькам

Сьогодні рівень ІКТ-компетенції старших дошкільників часто є таким, що дає їм змогу досить вільно користуватися інтернетом. Батькам слід пам'ятати, що для дітей наслідки безконтрольного спілкування з інтернетом можуть бути дуже невтішними. Тому слід подбати про те, щоб зробити інтернет-життя дитини менш ризикованим.

Набагато ліпше, якщо дитина дізнається правила безпечної поведінки в інтернеті від батьків, а не зі свого сумного життєвого досвіду. Тож поясніть дітям кілька простих правил роботи в інтернеті (див. о п о р н у с х е м у).

Спілкуватися і поводитися в інтернеті дитина має так само обережно, як і в реальному житті, щоб убезпечити себе від негативного впливу та неприємностей [24].

ПОРАДИ БАТЬКАМ ЩОДО БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ В ІНТЕРНЕТІ

не можна залишати в публічному доступі власну контактну інформацію або відправляти її незнайомцям поштою

не можна погоджуватися на вмовляння незнайомих людей про особисту зустріч

не слід переходити за посиланнями в повідомленнях від невідомих адресатів з надмірно привабливими пропозиціями

О П О Р Н А С Х Е М А ПОРАДИ БАТЬКАМ ЩОДО БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ В ІНТЕРНЕТІ

Комп'ютерна залежність у дітей дошкільного віку

Чи буває комп'ютерна залежність у дітей дошкільного віку?

Нещодавно в Амстердамі було відкрито першу серед країн ЄС лікарню для «комп'ютерно залежних» гравців». Цей факт свідчить про серйозність проблеми, про те, що деяких гравців у комп'ютерні ігри неможливо

вилікувати у домашніх умовах. Крім того, з цього факту стає остаточно зрозумілим для пересічної людини, що від «спілкування» з комп'ютером можна посправжньому захворіти. На жаль, у нас ще багато навіть дорослих людей не сприймають реальність. Маємо на увазі батьків дошкільнят. Тому часто можна почути від них, що вони дозволяють дитині знаходитися біля комп'ютера стільки, скільки дитина хоче. І це, звичайно, зручно й для самих батьків. Адже дитина зайнята, не набридає дорослим і нібито засвоює комп'ютерну грамоту, тобто інтелектуально розвивається. А що насправді?

Які можуть бути наслідки неконтрольованого інтересу дошкільника до комп'ютерних ігор?

Наприклад, випадок із Сергійком, який буквально за 2 місяці став комп'ютерно залежним. Батьки придбали техніку для старшої доньки, яка навчається в технікумі. А хлопчику подарували лише одну комп'ютерну гру, яка дала старт його захопленню. Нічого, крім цієї гри, Сергій не бажав бачити. Перестав цікавитися іграми, іграшками. Все, що ставало на перешкоді грі, його дратувало, навіть дитячий садок, у якому його чекали друзі й цікаві заняття.

У таких випадках саме практичний психолог повинен звернути увагу на дивну поведінку Сергійка, котрий може розробити план дій:

- не дозволяти хлопчику сидіти біля комп'ютера більше ніж півгодини на день, поступово зменшуючи час;
- більше гуляти на свіжому повітрі, у вихідні дні відвідувати зоопарк, театри, атракціони тощо;
- влітку вивести дитину в село, подалі від «цивілізації»;
- не купувати дитині азартних та агресивних комп'ютерних ігор, краще придбати якусь одну навчально-пізнавальну. Навчаючись, скажімо, англійської мови дитина не зможе висидіти за комп'ютером понад півгодини.

Після чого дитину потрібно постійно тримати під контролем: спілкуватися з батьками, проводити індивідуальні заняття з дитиною (розгляд книжок із яскравими ілюстраціями, збір конструктора, малювання, ігри) [21].

Що може вберегти дитину від появи в неї комп'ютерної залежності?

Відповіддю на це запитання є можливість отримувати в реальному житті те, що їй може дати віртуальний світ, тоді дитина буде захищена від комп'ютерної та інших видів залежностей.

Отже, для дітей важливим є:

- яскраве, насичене, цікаве життя;
- можливість відчувати азарт і ризик;
- можливість виражати агресію прийнятним способом;
- можливість грати і реалізовувати свою цікавість;
- можливість повноцінно спілкуватися з батьками й однолітками.

Для профілактики комп'ютерної залежності у дітей батьки можуть керуватися психолого-педагогічними рекомендаціями, які подано в опорній схемі.

Привчайте дитину правильно ставитися до комп'ютера: як до технічного пристрою, за допомогою якого можливо отримати знання і навички, а не як до засобу отримання емоцій.

Психолого-педагогічні рекомендації батькам для профілактики комп'ютерної залежності у дітей

Не дозволяйте дитині у віці 3—6 років грати у комп'ютерні ігри.

Розробляйте з дитиною правила роботи за комп'ютером: 20 хв комп'ютерної гри, 30 хв заняття іншими видами діяльності.

Не дозволяйте дитині їсти і пити біля комп'ютера.

Не дозволяйте дитині грати в комп'ютерні ігри перед сном.

Домовляйтеся з дитиною виконувати ці правила.

Обговорюйте з дитиною покарання у разі, якщо дитина порушить домовленість.

Помічайте, коли дитина дотримується ваших вимог, обов'язково похваліть.

**О П О Р Н А С Х Е М А
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ БАТЬКАМ ДЛЯ
ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ**

Для проведення занять із застосуванням комп'ютера необхідно обладнати спеціальне приміщення.

Найкраще, якщо комп'ютерний кабінет виходитиме вікнами на північну або північно-східну сторони. Вікна слід закривати регульованими пристроями на кшталт жалюзей, штор, фіранок, зовнішніх козирків тощо. До речі, штори мають бути з однотонної щільної тканини і шириною удвічі більшою за ширину вікна. Не можна розміщувати комп'ютерний кабінет для занять дітей у цокольних та підвальних приміщеннях.

Для внутрішнього інтер'єру приміщення варто використовувати матові матеріали з коефіцієнтом відбиття світла:

- для стелі — 0,7 - 0,8;
- для стін — 0,5 - 0,6;
- для підлоги — 0,3 - 0,5.

Комп'ютерний кабінет необхідно обладнати захисним заземленням (зануренням) відповідно до технічних вимог з експлуатації.

Не слід розміщувати робочі місця поблизу силових кабелів та вводів, високовольтних трансформаторів, технологічного обладнання, що створює перешкоди в роботі комп'ютера [19].

У комп'ютерному кабінеті для занять дошкільників необхідно підтримувати оптимальні параметри мікроклімату (Табл. 1).

Таблиця 1

Параметри мікроклімату в комп'ютерному кабінеті

Температура, °С	Відносна вологість, %	Абсолютна вологість, г/м ³	Швидкість руху повітря, м/с
19	62	10	<0,1
20	58	10	<0,1
21	55	10	<0,1

Рівні шуму та вібрації у кабінеті не повинні перевищувати допустимих значень, установлених для житлових і громадських приміщень. Устаткування, яке спричиняє шум (друкувальні пристрої, сервери тощо), варто розмістити за межами комп'ютерного кабінету.

Для роботи дошкільників за комп'ютерами використовують **одномісні столи**. Конструкція такого столу має передбачати дві роздільні поверхні: одну — для розміщення монітора із можливістю плавного легкого регулювання висоти та надійної фіксації його горизонтальної поверхні у межах 460 — 520 мм, другу — для клавіатури (з можливістю змінювати кут нахилу поверхні від 0 до 10°. Простір для ніг під столом має становити не менше 400 мм від підлоги [19; 28].

Екран монітора має знаходитися не ближче 50 см від очей вихованців.

Відстань між моніторами має бути не менше:

- від тильної поверхні одного монітора до екрана іншого — 2 м;
- між бічними поверхнями моніторів — 1,2 м.

Столи слід розміщувати так, щоб лівим боком монітори були звернені до джерела природного світла.

Як джерело штучного світла ліпше використовувати освітлювальні прилади, конструкція яких забезпечує рівномірне розсіювання або відбиття світла, що дає змогу уникнути відблисків на екрані монітора та клавіатурі.

Для зорової працездатності найсприятливішою є **освітленість робочого місця** в 400 лк, а екрана дисплея — 300 лк. Щоб забезпечити відповідні показники освітленості, необхідно чистити віконні шибки та скло світильників не рідше двох разів на рік і проводити своєчасну заміну перегорілих ламп [30].

Робочі місця також обладнують **стільцями**, розміри яких повинні відповідати зросту вихованців (Табл. 2).

Таблиця 2

Розміри стільців для комп'ютерних занять дітей дошкільного віку

Параметри стільця	Розміри (не менше), мм
Висота сидіння над підлогою	260
Ширина сидіння	250
Глибина сидіння	260
Висота нижнього краю спинки над сидінням	120
Висота верхнього краю спинки над сидінням	250
Висота прогину спинки	160
Радіус вигину переднього краю сидіння	20-50

Заміна стільців табуретками або ослонами не допускається. Варто уникати розташування робочих місць у кутках кімнати, а також обличчям до стіни, екраном чи обличчям до вікна, оскільки світло з вікна є небажаним навантаженням на очі під час занять за комп'ютером.

Проведення занять із використанням комп'ютера

Заняття за комп'ютером слід проводити з дотриманням вимог безпеки (Додаток 1).

Не можна одночасно використовувати один монітор для двох і більше дітей.

Рекомендована безперервна **тривалість роботи за комп'ютером** на розвивальних ігрових заняттях для 5-річних дітей не має перевищувати 10 хв, для 6-річних — 15 хв.

Для дошкільників, які мають хронічні захворювання або часто хворіють (понад чотири рази на рік), тривалість занять за комп'ютером після перенесених захворювань протягом двох тижнів має бути скорочено: для 5-річних вихованців — до 7 хв, для 6-річних — до 10 хв.

Ігрові заняття із застосуванням комп'ютера рекомендується проводити раз на день і не частіше трьох разів на тиждень у **період найвищої працездатності дітей**: у вівторок, середу та четвер.

Не можна для цих цілей використовувати час, відведений для сну, денних прогулянок та інших оздоровчих заходів. Комп'ютерним заняттям мають передувати спокійні ігри.

У середині заняття, а також після нього з дітьми слід проводити гімнастику для очей та фізкультурні хвилинки для зняття загальної втоми (Додаток 1). Навіть при невеликій тривалості, але регулярному проведенні гімнастика є ефективним засобом **профілактики втоми й захворювань очей** [28; 38].

Проблемні запитання та ситуації

1. Комп'ютер та дошкільник: за чи проти? Відповідь аргументуйте.
2. З якого віку варто розпочинати ознайомлення дитини з комп'ютером?
3. Проводячи дозвілля за комп'ютером, дитина часто нехтує руховою активністю, прогулянками на природі, спілкуванням з однолітками. Наскільки важливо робити перерви під час роботи за комп'ютером? Чи доцільно дитині пояснювати, що технології не зможуть замінити живе спілкування?

Завдання для самостійної роботи

1. Дайте ґрунтовний аналіз «Положення про кабінет інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій навчання загальноосвітніх навчальних закладів».

Рекомендована література

1. Дементієвська Н. П. Як можна комп'ютерні технології використати для розвитку учнів та вчителів [Текст] / Н. П. Дементієвська // Актуальні проблеми психології : психологічна теорія і технологія навчання / за ред. С. Д. Максименка, М. Я. Смульсон. — К. : Міленіум, 2005. — Т. 8, вип. 1. — 238 с.

2. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании [Текст] : учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед. / И. Г. Захарова. — М. : Академия, 2003. — 192 с.

3. Карпенко Г. Вплив комп'ютерних ігор на формування уявлень про здоровий спосіб життя у дітей [Текст] / Г. Карпенко // Дитячий садок. — 2013. — № 10 (682) — С. 22-30.

4. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес [Текст] / С. Ляшенко, З. Зінченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — №7. — С. 16-36.

5. Шолохович В. Ф. Информационные технологии обучения [Текст] / В. Ф. Шолохович // Информатика и образование. — 1998. — № 3. — С. 5-13.

Тема 5. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В РОБОТІ З ДІТЬМИ. ПЕРСПЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Однією зі складових фахової компетентності педагога, важливість якої обумовлена останніми змінами в освіті, є компетентність у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Але під ІКТ-компетентністю педагога не можна розуміти розрізнені знання і навички роботи на комп'ютері. ІКТ-компетентність — це насамперед здатність до засвоєння відповідних знань і розв'язання завдань в освітній та професійній діяльності за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

В останні роки суттєво змінилася роль інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усіх сферах діяльності людини. Система освіти не є винятком. Державний стандарт, Концепція Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року і, нарешті, технічний прогрес ставлять перед освітою завдання сприяти формуванню у педагогів ІКТ-компетентності. Адже сучасний педагог має бути професіоналом, здатним сформувавши у дошкільника вміння жити в інформатизованому суспільстві та допомогти дитині успішно соціалізуватися в сучасному світі.

Роль методичної служби в упровадженні ІКТ у професійну діяльність педагогів

Упровадження ІКТ у професійну діяльність педагогів — **пріоритетний напрям** модернізації української освіти у цілому та дошкільної зокрема. Комп'ютеризація дошкільного навчального закладу допоможе ефективніше організувати освітній процес, відкриє нові можливості комплексного застосування інноваційних технологій. Але упровадження ІКТ в практику роботи дошкільного закладу у значній мірі залежить від роботи методичної

служби. Сучасному вихователю-методисту необхідно не лише самому оволодіти інформаційною культурою, але й активно сприяти удосконаленню ІКТ-компетентності кожного члена педагогічного колективу.

З огляду на це методична служба детально може проаналізувати рівень використання ІКТ у дошкільному навчальному закладі. Здебільшого виявлено **основні проблеми**, які потребували розв'язання, як-от:

- недостатній рівень ІКТ-компетентності педагогів;
- низький рівень використання ІКТ в освітньому процесі педагогами;
- недостатньо сформовані навички створення мультимедійних презентацій, портфоліо;
- низький рівень участі вихователів у дистанційних конкурсах та труднощі під час дистанційного навчання в Інституті педагогічної післядипломної освіти [31].

Основні **напрями поетапного впровадження ІКТ-технологій** подано в о п о р н і й с х е м і.

**О П О Р Н А С Х Е М А
НАПРЯМИ ПОЕТАПНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІКТ-
ТЕХНОЛОГІЙ У ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗДО**

Щоб реалізувати цю програму, можна використати освітній проект «Вдосконалення ІКТ-компетентності педагогів». Зразок поданий у журналі «Вихователь-методист дошкільного закладу» №7 липень 2013 р. [28].

Мета проекту — надання допомоги та забезпечення методичного супроводу процесу освоєння та використання ІКТ педагогами у професійній діяльності.

Завдання освітнього проекту:

- *підвищити професійний рівень педагогів шляхом реалізації безперервної освіти;*
- *сприяти зниженню психологічної напруги при освоєнні комп'ютерної техніки;*
- *надавати допомогу в освоєнні інновацій, у кваліфікованому виборі технологій, які поєднують традиційні та електронні ресурси;*
- *активізувати використання ІКТ в освітньому процесі шляхом удосконалення відповідних навичок педагогів під час майстер-класів, консультацій, практикумів тощо;*
- *сприяти участі педагогів у міських та районних конференціях, семінарах з проблем застосування ІКТ в освіті;*
- *створити банк комп'ютерних навчальних програм, дидактичних та методичних матеріалів з використанням ІКТ у дошкільному навчальному закладі.*

Реалізацію проекту розпочато з **вивчення готовності педагогів до впровадження ІКТ** у професійну діяльність. Спостереження за освітнім процесом у дошкільному закладі, анкетування педагогів дали нам змогу визначити:

- рівень ІКТ-компетентності педагогів;
- рівень мотиваційної готовності педагогів до впровадження ІКТ у професійну діяльність;
- специфіку потреб кожного педагога щодо удосконалення ІКТ-компетентності;
- ефективність використання ІКТ в освітньому процесі.

Проаналізувавши результати вивчення, нами визначено чотири групи педагогів, **критеріями відбору до яких** стали рівень ІКТ-компетентності та рівень мотиваційної готовності до впровадження ІКТ у професійну

діяльність. Для кожної групи визначили форми і методи роботи, спрямованої на підвищення ІКТ-компетентності кожним педагогом, і організували поетапну освітню диференційовану роботу з ними.

Отже, можемо визначити такі ознаки **ІКТ-компетентності педагога**:

- технологічний рівень володіння комп'ютером і мультимедійним обладнанням
- високий рівень опанування можливостями сервісів мережі інтернет
- самостійне створення дидактичних мультимедійних матеріалів та освітніх електронних ресурсів
- оприлюднення педагогічного досвіду в мережі інтернет [28].

Нормативні документи, що регламентують упровадження ІКТ у діяльність ЗДО та труднощі впровадження КТ в освітній процес

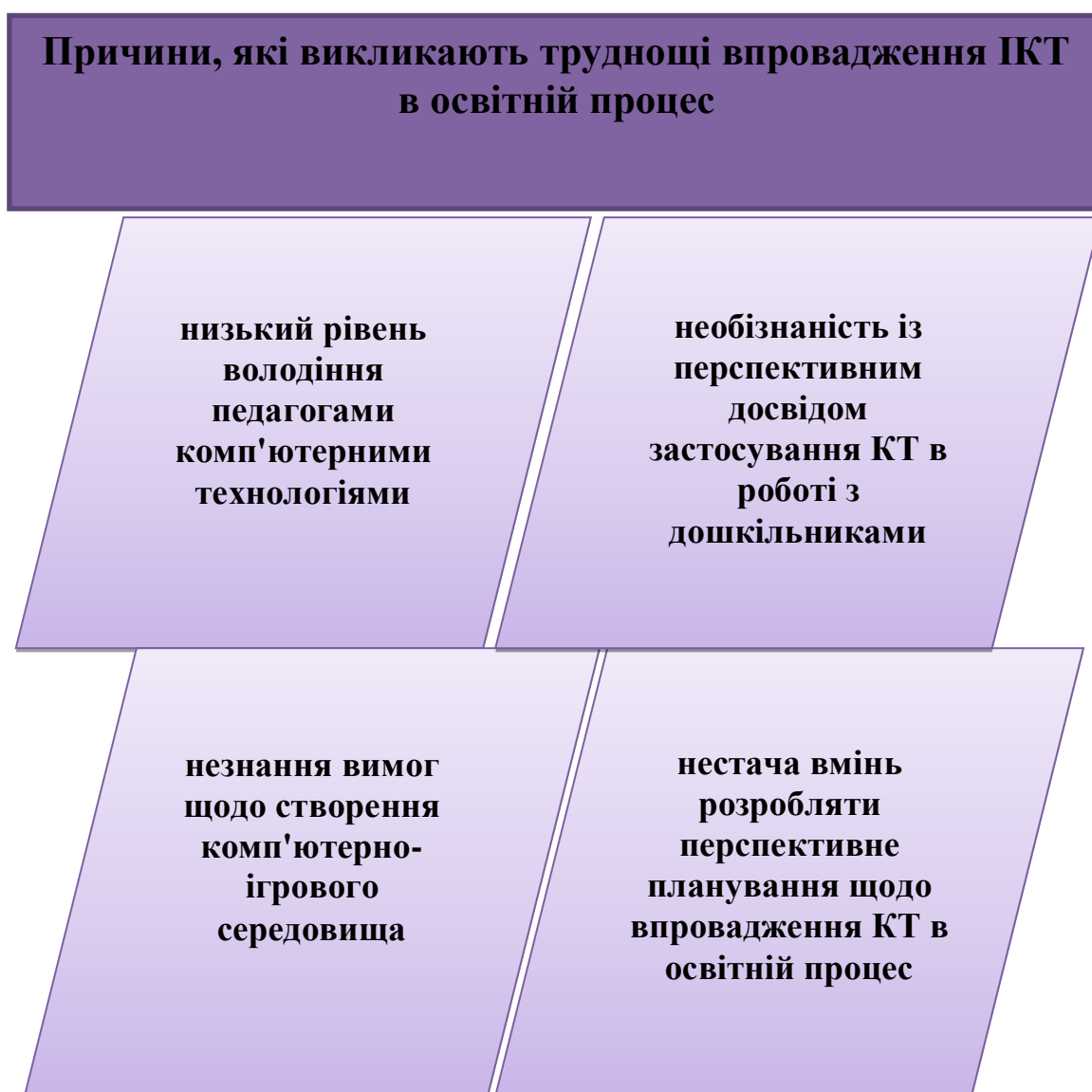
Комп'ютер — один із сучасних засобів інтелектуального розвитку дітей у дошкільному навчальному закладі. Забезпечення дієвості, результативності та безпечності застосування цього засобу передусім залежить від професійного підходу педагогів до планування впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес.

Основи комп'ютерної грамотності та ознайомлення дітей з навколишнім світом за допомогою комп'ютера є складовою варіативної частини змісту Базового компонента дошкільної освіти. Тож для діяльності дошкільного навчального закладу комп'ютеризація педагогічного процесу є викликом часу, що потребує розв'язання **низки завдань**, зокрема:

- *підвищення* комп'ютерної грамотності педагогів;
- *створення* безпечного комп'ютерно-ігрового середовища в умовах дошкільного навчального закладу;
- *вивчення* перспективного досвіду застосування комп'ютерних технологій в роботі з дошкільниками;

- *систематизація*, поповнення наявного банку мультимедійних презентацій (фото-, відео-), розвивальних ігор та розроблення нових презентацій, ігор для оптимізації освітнього процесу;
- *розроблення* системи використання комп'ютерних ігор, презентацій тощо [31].

Практика свідчить, що педагоги відчують значні труднощі у процесі впровадження комп'ютерних технологій задля освоєння дітьми завдань програми розвитку, за якою працюють. Це пов'язано з кількома взаємозалежними причинами які подано в о п о р н і й с х е м і.

**О П О Р Н А С Х Е М А
ТРУДНОЩІ ВПРОВАДЖЕННЯ КТ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС**

Особливості розроблення перспективного планування впровадження КТ в освітній процес

Обираючи форму та змістові компоненти перспективного планування впровадження КТ в освітній процес, доцільно використовувати таблицю, в якій передбачено **чотири змістові розділи** (див. *Таблиця 1*), як-от:

- пізнавальні теми на тиждень;
- мультимедійні презентації (фото-, відео-);
- комп'ютерні ігри;
- заняття з ознайомлення дітей з основами комп'ютерної грамотності (ОКГ) [31].

Таблиця 1

Перспективний тематичний план упровадження КТ в освітній процес

Місяць	Тема тижня	Мультимедійні (фото-, відео-) презентації (назва, мета, складові частини; під час якого заняття буде використано)	Комп'ютерні ігри, вправи (назва, мета, правила та хід гри; під час якого заняття буде використано)	Заняття з ознайомлення дітей з ОКГ (вид, назва, мета)
Вересень				

Тематика тижня у перспективному плануванні впровадження КТ має відповідати загальноприйнятим у віковій групі темам. Це пов'язано з тим, що у плануванні освітнього процесу до певної пізнавальної теми добирають дидактичні ігри, вправи, художнє слово та наочність, які містять лексичні одиниці для пояснення нового матеріалу, його закріплення та систематизації. Тому відповідно до них педагогу слід добирати мультимедійні презентації, вправи та ігри так, щоб матеріал, засвоєний дітьми під час вивчення однієї теми, узагальнювався, розширювався, узгоджувався у наступній.

Мультимедійна презентація для дітей дошкільного віку **має містити** набір слайдів, на яких є графічні об'єкти, малюнки тощо, а також звук, відео та анімацію — **три основні компоненти мультимедіа**.

Перегляд мультимедійних презентацій пропонують дітям під час фронтальних та підгрупових занять, а також у процесі індивідуальної роботи. Вони дають дошкільникам змогу краще зрозуміти новий навчальний матеріал, узагальнити отримані знання, а ще — активізують пізнавальний інтерес до нової теми, сприяють засвоєнню ними запропонованого матеріалу.

Тому в розділі «Мультимедійні презентації», крім назви презентації, має бути зазначена її мета, а також перелік компонентів, з яких вона складається. Також слід указувати, під час якого заняття (з ознайомлення з навколишнім, з розвитку мовлення, з ознайомлення з природою тощо) ця презентація буде використана.

Практика засвідчила результативність застосування комп'ютерних презентацій на **заняттях з розвитку мовлення**, особливо у процесі розв'язання завдань з розвитку зв'язного мовлення («Склади розповідь про...», «Складемо казку про...»), під час вивчення віршів. Такі заняття сприяють створенню позитивного настрою у вихованців, а перед педагогами відкривається можливість широкого вибору наочності, ігрових вправ у вигляді слайд-шоу, які дають змогу закріпити у дітей навички словотворення, граматично правильного зв'язного мовлення.

Під час виховання у дітей основ патріотизму стануть у пригоді розробки презентацій циклу «Народні свята і традиції», з яких діти дізнаватимуться про народні свята, національні традиції тощо. Завдяки їм діти легше засвоять складну тему, адже, крім наочності, презентація може містити цікаві для дітей завдання. Наприклад, заспівати пісеньку з улюбленим персонажем свята, приготувати страву, вивчити вірш тощо.

Мультимедійні презентації доцільно розробляти як до найскладніших для опанування дітьми пізнавальних тем, наприклад: «Хліб — усьому голова», «Народні традиції», так і для кожної теми, як-от: «Меблі», «Перелітні птахи», «Одяг», «Овочі, фрукти», «Кімнатні рослини», «Домашні

птахи, тварини» тощо, представленої у перспективному плануванні освітньої роботи з дітьми. Можна, звичайно, застосовувати готові мультимедійні презентації, запропоновані інтернет-сайтами, однак доцільніше створювати авторські педагогічні розробки, враховуючи індивідуальні особливості роботи у групі.

У цьому розділі перспективного планування впровадження КТ в освітній процес необхідно фіксувати назву гри, мету проведення, правила та хід гри. Якщо гра вводиться у заняття, то необхідно визначати назву цього заняття.

Варто розуміти, що якщо у дитини є стійка база практичного, реального, отриманого через різні органи чуття досвіду, її можна поступово переводити до дій без опори на конкретний предмет (звук, запах...), до дій із символом, знаком, який його замінює, тобто до комп'ютерних ігор. Тому під час освітнього процесу необхідно, щоб простежувався тісний взаємозв'язок традиційних ігор (дидактичних, розвивальних тощо) і комп'ютерних.

Комп'ютерні ігри в жодному разі **не замінюють звичайних ігор і занять**, а доповнюють їх, входять до структури занять, збагачуючи педагогічний процес новими можливостями. У комп'ютерних іграх пропонують ті елементи знань, які у звичайних умовах і за допомогою традиційних засобів дидактики зрозуміти та засвоїти дітям складно чи навіть неможливо.

Перш ніж пропонувати дітям грати в комп'ютерні ігри, незалежно від того, з якою метою вони використовуються (навчальною чи розважальною), необхідно залучати їх до діяльності з опорою на реальний предмет чи реальні дії, тобто до ігор зі звичайними іграшками і предметами-замінниками, дидактичних ігор.

Уміння дітей грати у певну дидактичну гру впливає на ефективність засвоєння правил комп'ютерної гри. Тож зміст комп'ютерних ігор необхідно узгоджувати з іграми, які містить план освітньої роботи в групі.

Комп'ютерні ігри доцільно пропонувати дітям **у процесі індивідуальної роботи та під час підгрупових занять**. Це дає змогу педагогу

організувати попередню роботу до навчально-пізнавальних занять за новою темою або для закріплення знань з раніше вивченої пізнавальної теми, а дітям — у цікавій формі отримати знання, розв'язати поставлені педагогом завдання.

Комп'ютерні ігри сприяють формуванню у дітей вмінь:

- *засвоювати інформацію;*
- *правильно аналізувати та інтерпретувати ігрові дії;*
- *формулювати висновки, припущення;*
- *досліджувати;*
- *корегувати свої подальші дії.*

Комп'ютерну гру діти сприймають як цікаву справу. З огляду на це такі ігри є незамінними у вихованні та навчанні дошкільників, не потребують зайвих настанов з боку батьків чи педагогів, адже не викликають у дітей протесту або нудьги. Це означає, що навички, знання, набуті завдяки грі, залишаються в пам'яті дошкільників надовго. У розділі, крім назви комп'ютерної гри, має бути зазначена її мета, правила та хід гри, а також вказано, під час якого заняття цю комп'ютерну гру слід використовувати.

Крім традиційних навчально-пізнавальних занять, на яких КТ застосовують як елемент, у дошкільних навчальних закладах, що реалізують варіативну складову змісту Базового компонента дошкільної освіти, проводять спеціальні заняття з ознайомлення дітей з ОКГ, що **можуть бути:**

- *пізнавальними;*
- *творчими;*
- *діагностичними.*

Пізнавальні заняття з ОКГ спрямовані на розвиток у дітей інтелектуальних здібностей, пізнавального інтересу, на формування знань, умінь і навичок самостійної роботи дошкільників за комп'ютером — користування мишею, клавіатурою тощо.

Метою **творчих занять** є художньо-естетичний, пізнавальний, мовленнєвий розвиток, корекція психічних процесів, таких як: кольоророзрізнення, кольоросприймання, уява.

Діагностичні заняття можуть бути підсумковими до певної вивченої пізнавальної теми або серії тем. Крім того, їх проводять під час психолого-педагогічного обстеження щодо розвитку дітей.

Метою діагностичних занять є:

- *з'ясувати* рівень комп'ютерної грамотності дітей;
- *формувати* знання, уявлення, вміння, навички відповідно до програми розвитку;
- *аналізувати* розвивальний ефект освітнього процесу та визначати відповідно до нього напрями, зміст і методи подальшої роботи.

Комп'ютерні ігрові завдання для проведення діагностування розвитку дітей можуть бути розроблені у вигляді презентацій на основі діагностичних методик, запропонованих у професійних джерелах. Також можна застосовувати аналогічні, запропоновані інтернет-сайтами комп'ютерні ігрові завдання, враховуючи при цьому санітарно-гігієнічні норми.

Отже, у четвертому розділі перспективного планування впровадження КТ в освітній процес «**Заняття з ознайомлення дітей з ОКГ**» визначається тема заняття, його мета.

Структура занять з ознайомлення дітей з ОКГ

Структура занять з ознайомлення дітей з ОКГ **містить такі частини, як:**

- підготовча;
- основна;
- підсумкова [31].

У підготовчій частині заняття роль педагога полягає у тому, щоб «занурити» дитину у сюжет заняття. Це період підготовки до комп'ютерної гри через розвивальні ігри, бесіду, які дадуть дитині змогу впоратися з поставленим завданням. У цій частині заняття **доцільно провести** пальчикову гімнастику, елементи гімнастики для очей для підготовки зорового, моторного апаратів до роботи. Варто спочатку в ігровій формі навчити дітей правильно сидіти за комп'ютером, утримуючи найприроднішу позу, а вже потім — давати їм змогу працювати за комп'ютером

Основна частина заняття **передбачає оволодіння** правилами комп'ютерної гри. Педагогу важливо дібрати для дітей ігрові комп'ютерні завдання, які відповідали б пізнавальній темі тижня.

Під час підсумкової частини заняття діти повторюють вивчений матеріал, висловлюють свої враження від заняття, оцінюють власні дії.

Розділи плану можна заповнювати поступово залежно від змісту напрацювань педагога у цьому напрямі. Дуже часто педагоги намагаються заповнити «всі клітинки» перспективного плану одразу, вважаючи, що цим вони підтверджують свій професіоналізм у зазначеному питанні. Проте очевидно, що це формальний підхід до роботи, адже практики розуміють складність процесу добору комп'ютерних ігор та розробки мультимедійних презентацій. Педагог має знайти «золоту середину», щоб КТ не переважили практичних дій дітей з іншими засобами навчання та живого спілкування з однолітками й дорослими [28].

Диференційований підхід до розроблення перспективного планування

Можливим є корегування перспективного плану як за його розділами, так і за змістом кожного розділу (*див. Таблицю 2*).

**Перспективний план упровадження КТ в освітній процес за
лініями розвитку**

Пізнавальна тема	КТ	Пізнавальний розвиток			Мовленнєвий розвиток				Художньо - естетичний розвиток			Фізичний розвиток		Соціально-моральний розвиток	
		Ознайомлення з навколишнім та	Народознавство	Формування елементарних	Словник	Грамматика	Звукова культура	Зв'язне мовлення	Художня література	Зображувальна діяльність	Музична діяльність	Безпека діяльності	Валеологія КГН		
	Мультимедійні презентації (назва, мета, складові частини)														
	Комп'ютерні ігри (назва, мета, правила та хід гри)														

Це пов'язано з рівнем професійної компетентності педагога у впровадженні КТ, з результатами діагностування розвитку дітей, складністю освітнього матеріалу тощо[28].

Наприклад, перспективний план може мати розділи за освітніми лініями або лініями розвитку особистості дитини. У такому разі в розділі, в якому передбачено використання КТ — мультимедійної презентації чи комп'ютерної гри, — слід зазначити ті самі складові, які окреслені у відповідних розділах Таблиці 1.

Практика свідчить, що впровадження КТ кожен педагог здійснює поступово, починаючи з певного розділу програми розвитку, за якою працює. Наприклад, освітня лінія «Дитина у природному довкіллі», освітня лінія «Дитина в соціумі» або освітня лінія «Мовлення дитини». А може бути обрана й вужча тема, як-от: «Образотворча діяльність», «Словникова робота», «Сенсорні еталони» тощо (див. Таблицю 3).

Перспективний план упровадження КТ в освітній процес щодо формування сенсорних еталонів у дітей дошкільного віку

Місяць	КТ	Кольори та їх відтінки	Форми: об'ємні, площинні	Величина	Орієнтування у просторі	Орієнтування у часі
Вересень	Мультимедійні презентації (назва, мета, складові частини)					
	Комп'ютерні ігри (назва, мета, правила та хід гри)					
	Заняття з ознайомлення дітей з ОКГ (вид, назва, мета)					
Жовтень	Мультимедійні презентації (назва, мета, складові частини)					
	Комп'ютерні ігри (назва, мета, правила та хід гри)					
	Заняття з ознайомлення дітей з ОКГ (вид, напрям, назва, мета)					

Це забезпечить ретельніший підхід до підготовки та проведення занять із застосуванням КТ. Відпрацювання запланованого та порівняльне діагностичне обстеження розвитку дітей за визначеною темою дасть змогу педагогу впевнитись у доцільності вибору КТ та їх змісту, у необхідності їх корегування. Це сприятиме професійнішому плануванню роботи з КТ у інших напрямках діяльності з дітьми [31].

Отже, комп'ютер є розвивальним, перспективним сучасним засобом організованої і самостійної діяльності дітей, а застосування КТ у роботі з дошкільниками сприяє підвищенню їхнього інтересу до навчання, ефективності освітнього процесу. Надзвичайно важливим для оптимізації освітнього процесу є ґрунтовний підхід педагогів до розроблення перспективного планування впровадження КТ в роботу з дітьми, форма та змістовні компоненти якого залежать від професійної компетентності педагогів.

Проблемні запитання та ситуації в ході лекції

1. Перерахуйте доцільність використання комп'ютера в роботі з дітьми.
2. Чи є важливим використання ІКТ під час заняття? Як багато педагог може реалізувати під час заняття, використовуючи ІКТ?
3. Батьки іноді використовують гаджети для відволікання дитини. Та використання таких пристроїв з метою відволікти і заспокоїти дитину — недопустиме. Як ви гадаєте, чому саме? Чи шкодить такий метод емоційній сфері дитини?

Завдання для самостійної роботи

1. На основі аналізу проекту «Вдосконалення ІКТ-компетентності педагогів», котрий подано у журналі «Вихователь-методист дошкільного закладу» №7 липень 2013 р. створити власний проект на подібну тематику
2. Розробити перспективний тематичний план упровадження КТ в освітній процес на рік
3. Розробити перспективний план упровадження КТ в освітній процес за лініями розвитку (зразок подано у журналі «Вихователь-методист дошкільного закладу» 2013 р. №7 та №5)
4. Розробити перспективний план упровадження КТ в освітній процес щодо формування сенсорних еталонів у дітей дошкільного віку (зразок подано у журналі «Вихователь-методист дошкільного закладу» 2013 р. №7 та №5)

Рекомендована література

1. Кремень, В. Г. Модернізація освіти – важливий чинник соціального, економічного і політичного розвитку України Вісник НАН України [Електронний ресурс] / В. Г. Кремень // Вісник НАН України. — 2001. — № 3. — Режим доступу до журн. : <http://www.nbu.gov.ua/portal/All/herald/2001-03/7.htm>.

2. Кузнєцова, І. В. Дитина і комп'ютер: виховання особистості в інформаційному суспільстві [Текст] / І. В. Кузнєцова // Обдарована дитина. — 2010. — № 6. — С. 41-46.

3. Лаврентьєва, Г. Комп'ютер-ігровий комплекс у дошкільному закладі [Текст] / Г. Лаврентьєва // Дошкільне виховання. — 2003. — № 1. — С. 10-12.

4. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес [Текст] / С. Ляшенко, З. Зінченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — №7. — С. 16-30.

5. Миронова С. Оформлення документації вчителями-дефектологами та вчителями-логопедами спеціального дошкільного навчального закладу [Текст] / С. Миронова // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — № 5. — С. 33-46.

6. Панченко Алла. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти [Текст] / Алла Панченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2012 — № 1. — С. 7-11.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адаменко О. В. Нові технології опитування у педагогічних дослідженнях [Текст] / О. В. Адаменко // Освіта Донбасу. — 2002. — № 4. — С. 90-94.
2. Апатова Н. В. Інституційний чинник економічного зростання [Текст] / Н. В. Апатова // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. — 2010. — (Серія: Економіка і управління ; т. 23 (62), № 1). — С. 22-29.
3. Баврин Г. И. Информационные модели систем организации учебно-воспитательного процесса [Текст] / Г. И. Баврин // Информатика и образование. — 2003. — № 12. — С. 123–125.
4. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу [Текст] : монографія / Г. В. Беленька. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. — 320 с.
5. Богатырёв А. И. Современные информационные технологии [Текст] / А. И. Богатырев, А. В. Коптелов, Г. Н. Некрасова // Школа и производство. — 2001. — № 1. — С. 14-19.
6. Вовковінська Н. Про стан інформатизації освіти в Україні [Текст] / Н. Вовковінська // Інформатика. — 2003. — № 21-24. — С.18–19.
7. Гавриленко, О. Навчання дітей дошкільного віку основ комп'ютерної грамотності [Текст] / О. Гавриленко // Вихователь методист дошкільного закладу. — 2010. — № 1. — С. 37-46.
8. Гудирева О. М. Використання сучасних інформаційних технологій в освітній програмі “Intel ® Навчання для майбутнього” [Текст] / О. М. Гудирева // Комп'ютер в школі та сім'ї. — 2006. — № 5. — С. 27–29
9. Дементієвська Н. П. Вчимося самі, вчимо інших [Текст] / Н. П. Дементієвська // Вісник програм шкільних обмінів. — 2004. — № 21. — С. 5—8.
10. Дементієвська Н. П. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та

вчителів [Текст] / Н. П. Дементієвська // Інформаційні технології і засоби навчання : зб. наук. пр. / за ред. В. Ю. Викова, Ю. О. Жука ; Інститут засобів навчання АПН України. — К.: Атіка, 2005. — 272 с.

11. Дементієвська Н. П. Як можна комп'ютерні технології використати для розвитку учнів та вчителів [Текст] / Н. П. Дементієвська // Актуальні проблеми психології : психологічна теорія і технологія навчання / за ред. С. Д. Максименка, М. Я. Смульсон. — К. : Міленіум, 2005. — Т. 8, вип. 1. — 238 с.

12. Дзюбенко А. А. Новые информационные технологии в образовании [Текст] / А. А. Дзюбенко. — М., 2000. — 104 с.

13. Диканская Н. Н. Формирование готовности студентов педагогического факультета к использованию новых информационных технологий в профессиональной деятельности [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Надежда Николаевна Диканская. — Ставрополь, 2000. — 175 с.

14. Довгопол И. И. Современные образовательные и педагогические технологии [Текст] / И. И. Довгопол, Т. А. Ивкова. — Симферополь, 2006. — 336 с.

15. Енциклопедія освіти [Текст] / гол. ред. В. Г. Кремень ; АПН України. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.

16. Єршов А. П. Компьютеризация школы и математическое образование [Текст] / А. П. Єршов // Математика в школе. — 1989. — № 1. — С. 14-31.

17. Жалдак М. І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики [Текст] : посіб. для вчителів / М. І. Жалдак, В. В. Лапінський, М. І. Шут. — К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. — 182 с.

18. Жалдак М. І. Про деякі методичні аспекти навчання інформатики в школі та педагогічному університеті [Текст] / М. І. Жалдак // Наукові записки Тернопільського національного університету ім. В. Гнатюка : Педагогіка / Тернопільський національний ун-т ім. В. Гнатюка. — 2005. — № 6. — С. 17-

24.

19. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании [Текст] : учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед. / И. Г. Захарова. — М. : Академия, 2003. — 192 с.

20. Использование информационных технологий в дошкольных образовательных учреждениях [Текст] : методическое пособие / сост. М. Н. Солоневичева. — СПб: ГОУ ЦПКС СПб «Региональный центр оценки качества образования и информационных технологий», 2008. — 88 с.

21. Карпенко Г. Вплив комп'ютерних ігор на формування уявлень про здоровий спосіб життя у дітей [Текст] / Г. Карпенко // Дитячий садок. — 2013. — № 10 (682) — С. 22-30.

22. Кремень, В. Г. Модернізація освіти – важливий чинник соціального, економічного і політичного розвитку України Вісник НАН України [Електронний ресурс] / В. Г. Кремень // Вісник НАН України. — 2001. — № 3. — Режим доступу до журн. : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/All/herald/2001-03/7.htm>.

23. Кремень В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і формування інформаційного суспільства [Текст] / В. Кремень // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. — 2006. — № 6. — С. 4-8.

24. Кузнєцова, І. В. Дитина і комп'ютер: виховання особистості в інформаційному суспільстві [Текст] / І. В. Кузнєцова // Обдарована дитина. — 2010. — № 6. — С. 41-46.

25. Кузьмина Н. В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения [Текст] / Н. В. Кузьмина. — М. : Высшая школа, 1990. — 119 с.

26. Лаврентьева, Г. Комп'ютер-ігровий комплекс у дошкільному закладі [Текст] / Г. Лаврентьева // Дошкільне виховання. — 2003. — № 1. — С. 10-12.

27. Лапінський, В. Мультимедійна дошка [Текст] : апаратні засоби мультимедійних комплексів / В. Лапінський // Інформатика. — 2011. — № 15. — С. 9-12.

28. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес [Текст] / С. Ляшенко, З. Зінченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — №7. — С. 16-36.

29. Мардарова І. К. Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій в організації пізнавальної діяльності старших дошкільників [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Ірина Костянтинівна Мардарова. — Одеса, 2012. — 239 с.

30. Матвієнко О. В. Освіта в інформаційному суспільстві: суперечності, тенденції, теоретико-методологічні засади розвитку [Текст] / О. В. Матвієнко // Педагогіка і психологія. — 2004. — № 2. — С. 106-112.

31. Миронова С. Оформлення документації вчителями-дефектологами та вчителями-логопедами спеціального дошкільного навчального закладу [Текст] / С. Миронова // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — № 5. — С. 33-46.

32. Панченко Алла. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти [Текст] / Алла Панченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2012 — № 1. — С. 7-11.

33. Равен, Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы [Текст] / Дж. Равен ; пер. с англ. — Изд. 2-е, испр. — М. : Когито-Центр, 2001. — 142 с.

34. Филатов О. К. Информатизация современных информационных технологий обучения в высшей школе [Текст] / О. К. Филатов. — Ростов н/Д. : Мираж, 1997. — 213 с.

35. Химинець В. В. Психолого-педагогічні аспекти інноваційних технологій [Текст] / В. В. Химинець, Я. М. Сивохоп, В. В. Петрус. — Ужгород, 2006. — 148 с.

36. Чекан О. І. Застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вихователя дошкільного навчального закладу [Текст] : навчальний посібник / О. І. Чекан. — К. : Слово, 2015. — 184 с.

37. Швець Д. Е. Соціальна необхідність комп'ютеризації освіти [Текст] / Д. Е. Швець // Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр. — Бердянськ,

2001. — С. 343-347.

38. Шолохович В. Ф. Информационные технологии обучения [Текст] / В. Ф. Шолохович // Информатика и образование. — 1998. — № 3. — С. 5-13.

39. http://uk.wikipedia.org/wiki/Google_Docs

40. http://doshkosvita.blogspot.com/2013/11/blog-post_26.html

41. http://dnz6.ucoz.net/index/komp_39_juterni_igri/0-72

42. <http://koloboksad.jimdo.com/комп-ютер-у-дитсадку-і-вдома/>

43. www.logopunkt.ru/tigra.htm

44. http://npstoik.ru/vio/inside.php?ind=articles&article_key=108

45. <http://pustunchik.ua/games/coloring>

46. <http://megasite.in.ua/94333-yak-samomu-zrobiti-gru-v-powerpoint-chastina-1.html>

47. <http://zolotoiylei.donetskedu.com/uk/site/rozmalovki.html>

48. <http://pustunchik.ua/games/game>

49. http://girchychnazosh.at.ua/stuff/action_arcade/bird_family/1-1-0-579

50. <http://dnz189.dnepredu.com/ru/site/arkadni-igri.html>

51. <http://pustunchik.ua/games/logical>

52. <http://ua.playgame24.com/gameforchildren/>

53. <http://pustunchik.ua/games/puzzles>

54. http://es-area.net/pazli_tag.html

55. <http://ua.playgame24.com/puzzles/>

56. <http://www.panotours.ru/muzei.html>

57. <http://www.gbmt.ru/ru/excursions/virtual/>

58. http://old.nlb.by/navigator/Biblio_pres_03.html

59. <http://карпаты3д.com/krasota-i-zdorove/tsentry-otdykha/item/mukachevo2.html>

60. <http://www.youtube.com/watch?v=Tp2Zh4Om9Go> .

61. <https://support.office.com/uk-ua/article/Створення-власної-візитної-картки-в-Publisher-d62860fd-41b6-45dd-8f31-89907c726135?ui=uk-UA&rs=uk-UA&ad=UA#bml>

62. http://sovetskiymultik.at.ua/photo/multiki_na_bukvu_i/ivasik_telesik/38

4.

63. <http://www.youtube.com/watch?v=MCIewxo6o6c>.
64. https://uk.wikipedia.org/wiki/Microsoft_PowerPoint
65. https://uk.wikipedia.org/wiki/Microsoft_Publisher
66. <http://ped-kopilka.com.ua/blogs/kosinceva-anastasija-aleksevna/kak-organizovat-obrazovatelnyu-dejatelnost-s-ispolzovaniem-proektora-v-dou.html>

Комплекси вправ для профілактики втомлюваності зору

Комплекс № 1

Вправи виконуються у положенні сидячи на килимку.

1. Міцно заплющити очі на 3-5 секунд, розплющити на 2-3 секунди. Вправу повторити 4-6 разів. (вправа зміцнює м'язи повік, сприяє кращому кровообігу, розслабляє м'язи очей);

2. Скліпити повіки. Вказівним і середнім пальцем масажувати їх протягом 50-60 секунд (вправа розслабляє м'язи, поліпшує кровообіг);

3. Подивитися вдалечінь перед собою (можна у вікно) 2-3 секунди, потом перевести свій погляд на кінчик носа на 3-4 секунди. Повторити вправу 5-6 разів. (тренує здатність тривалий час дивитися на розміщенні близько предмети);

4. Поставити вказівний палець правої руки на кінчик носа. Подивитися на нього кожним оком по черзі, заплющити очі, розплющити. Повторити вправу 3-5 разів.

Комплекс № 2

Вправи виконуються у положенні сидячи на килимку.

1. Міцно заплющити очі на 3-5 секунд, розплющити на 2-3 секунди. Вправу повторити 4-6 разів.

2. Часто кліпати очима протягом 30 секунд (сприяє поліпшенню кровообігу);

3. Скліпити повіки. Вказівним і середнім пальцем масажувати їх протягом 50-60 секунд;

4. Подивитися вдалечінь перед собою (можна у вікно) 2-3 секунди, потом перевести свій погляд на кінчик носа на 3-4 секунди. Повторити вправу 5-6 разів.

Комплекс № 3

Вправи виконуються у положенні сидячи на килимку.

1. Міцно заплющити очі на 3-5 секунд, розплющити на 2-3 секунди. Вправу повторити 4-6 разів;

2. Часто кліпати очима протягом 30 секунд;

3. Подивитися вдалечінь перед собою (можна у вікно) 2-3 секунди, потом перевести свій погляд на кінчик носа на 3-4 секунди. Повторити вправу 5-6 разів;

4. Поставити вказівний палець правої руки на кінчик носа. Подивитися на нього кожним оком по черзі, заплющити очі, розплющити. Повторити вправу 3-5 разів.

Комплекс № 4

Вправи виконуються у положенні сидячи на килимку.

1. Міцно заплющити очі на 3-5 секунд, розплющити на 2-3 секунди. Вправу повторити 4-6 разів.

2. Часто кліпати очима протягом 30 секунд;

3. Скліпити повіки. Вказівним і середнім пальцем масажувати їх протягом 50-60 секунд;

4. Поставити вказівний палець правої руки на кінчик носа. Подивитися на нього кожним оком по черзі, заплющити очі, розплющити. Повторити вправу 3-5 разів.

Комплекс № 5

Вправи виконуються у положенні сидячи на килимку.

1. Часто кліпати очима протягом 30 секунд;

2. Трьома пальцями обох рук легко натиснути на повіки і тримати 2 секунди. Зняти пальці з повік. Повторити вправу 3-4 рази (вправа поліпшує циркуляцію рідини всередині ока);

3. Робити витягнутою вперед рукою колові рухи і стежити очима за ними протягом 3-4 секунд. Міняючи руки повторити вправу 4-5 разів (вправа розвиває координацію складних рухів, зміцнює вестибулярний апарат);

4. Потерти долоні одна об одну. Прикрити ними заплющені очі на 1 хвилину. Розплющити очі. Повторити вправу 2-3 рази.

Комплекс № 6

Вправи виконуються у положенні сидячи на килимку.

1. Часто кліпати очима протягом 30 секунд;

2. Робити витягнутою вперед рукою колові рухи і стежити очима за ними протягом 3-4 секунд. Міняючи руки повторити вправу 4-5 разів;

3. Потерти долоні одна об одну. Прикрити ними заплющені очі на 1 хвилину. Розплющити очі. Повторити вправу 2-3 рази;

4. Поставити вказівний палець правої руки на кінчик носа. Подивитися на нього кожним оком по черзі, заплющити очі, розплющити. Повторити вправу 3-5 разів.

Комплекс № 7

Вправи виконуються у положенні сидячи на килимку.

1. Робити колові рухи очима в різних напрямках . Повторити вправу 3-6 разів (сприяє розвитку складних рухів, зміцнює вестибулярний апарат.);

2. Закрити повіки, очі вгору-вниз, вправо-вліво. Повторити 4-6 разів (вправа зміцнює м'язи очей);

3. Заплющити очі. По черзі розплющувати то праве то ліве око. Повторити 6-8 разів.

Комплекс № 8

Вправи виконуються в положенні сидячи на стільчику.

1. Сісти на стільчик, заплющити очі на 3-5 секунд, розплющити. Повторити 4-5 разів.

2. Сісти на край стільчика, опустити голову вниз, нахилити тулуб уперед, заплющити очі на 3-5 секунд, розплющити очі, підняти голову, сісти на стільчик торкаючись спиною спинки стільчика. Повторити вправу 3-4 рази.

3. Сісти на стільчик, покласти руки на потилицю, зробити глибокий вдих, заплющити очі, стиснути міцно долонями голову, розплющити очі, опустити руки, видихнути. Вправа виконується 2-3 рази.

Комплекс № 9

Вправи виконуються в положенні стоячи.

1. Подивитися вдалечінь перед собою (можна у вікно) 2-3 секунди, потом перевести свій погляд на палець витягнутої вперед правої руки. Затримати погляд 3-5 секунд. Опустити руку. Повторити вправу 8-10 разів (сприяє поліпшенню зору для роботи на близькій відстані);

2. Дивитися обома очима на палець витягнутої вперед руки протягом 3-5 секунд. Прикрити ліве око і дивитись правим оком 3-5 секунд. Повторити 3-5 разів, прикриваючи по черзі то ліве, то праве око (поліпшує гостроту зору);

3. Витягнути вперед напівзігнуту праву руку, в якій всі пальці зібрані в кулак, а вказівний піднятий вгору. Повільно рухати рукою справа наліво і зліва направо та стежити очима за вказівним пальцем. Повторити 8-10 разів (вправа зміцнює м'язи очей).

Комплекс № 10

Вправи виконуються в положенні стоячи.

1. Подивитися вдалечінь перед собою (можна у вікно) 2-3 секунди, потом перевести свій погляд на палець витягнутої вперед правої руки. Затримати погляд 3-5 секунд. Опустити руку. Повторити вправу 8-10 разів (сприяє поліпшенню зору для роботи на близькій відстані);

2. Дивитися обома очима на палець витягнутої вперед правої руки протягом 3-5 секунд. Прикрити ліве око і дивитись правим оком 3-5 секунд. Повторити 3-5 разів, прикриваючи по черзі то ліве, то праве око;

3. Руки в сторони – на ширину плечей. Подивитися у правий верхній кут кімнати, потом на кінчики пальців лівої руки. Подивитися у лівий верхній кут кімнати та на кінчики пальців правої руки. Повторити 2-3 рази (розвиває складні координаційні рухи очей).

Комплекс № 11

Вправи виконуються в положенні стоячи.

1. Подивитися вдалечінь перед собою (можна у вікно) 2-3 секунди, потом перевести свій погляд на палець витягнутої вперед правої руки. Затримати погляд 3-5 секунд. Опустити руку. Повторити вправу 8-10 разів;

2. Дивитися обома очима на палець витягнутої вперед руки протягом 3-5 секунд. Прикрити ліве око і дивитись правим оком 3-5 секунд. Повторити 3-5 разів, прикриваючи по черзі то ліве, то праве око;

3. Дивитися перед собою 2-3 секунди, потім на 3-4 секунди опустити очі. Повторити вправу 5-8 разів.

Комплекс № 12

Вправи виконуються в положенні стоячи.

1. Подивитися вдалечінь перед собою (можна у вікно) 2-3 секунди, потом перевести свій погляд на палець витягнутої вперед правої руки. Затримати погляд 3-5 секунд. Опустити руку. Повторити вправу 8-10 разів;

2. Витягнути вперед напівзігнуту праву руку, в якій всі пальці зібрані в кулак, а вказівний піднятий вгору. Повільно рухати рукою справа наліво і зліва направо та стежити очима за вказівним пальцем. Повторити 8-10 разів;

3. Підняти вгору зігнуту в лікті праву руку. Повільно рухати руку вгору-вниз, стежачи за нею очима. Повторити вправу 8-10 разів.

Комплекс № 13

Вправи виконуються в положенні стоячи.

1. Витягнути вперед напівзігнуту праву руку, в якій всі пальці зібрані в кулак, а вказівний піднятий вгору. Повільно рухати рукою справа наліво і зліва направо та стежити очима за вказівним пальцем. Повторити 8-10 разів;

2. Підняти вгору зігнуту в лікті праву руку. Повільно рухати руку вгору-вниз, стежачи за нею очима. Повторити вправу 8-10 разів;

3. Підвести очі вгору, опустити вниз, подивитися вліво-вправо. Повторити 4-6 разів (вправа розвиває координацію складних рухів).

Комплекс № 14

Вправи виконуються в положенні стоячи.

1. Дивитися обома очима на палець витягнутої вперед правої руки протягом 3-5 секунд. Прикрити ліве око і дивитись правим оком 3-5 секунд. Повторити 3-5 разів, прикриваючи по черзі то ліве, то праве око;

2. Витягнути вперед напівзігнуту праву руку, в якій всі пальці зібрані в кулак, а вказівний піднятий вгору. Повільно рухати рукою справа наліво і зліва направо та стежити очима за вказівним пальцем. Повторити 8-10 разів;

3. Ноги злегка розставити. Подивитися на носок лівої ноги, перевести погляд у правий верхній кут кімнати. Подивитися на носок правої ноги, перевести погляд у лівий верхній кут кімнати. Повторити вправу 2-4 рази (сприяє поліпшенню координації рухів).

Примітка:

В роботі з дітьми важливо комплекс вправ виконувати граючись. Наприклад, виконуючи комплекс № 13, можна грати в гру «Зайченятко і лисичка».

Вихователь розповідає дітям, що зайченятко загубилось в лісі (або вийшло без маминого дозволу) і шукає маму. Це вправа 1 - вихователь з дітьми витягують вперед напівзігнуту праву руку долонею до себе. Вказівний і середній пальці підняті (вушка зайченяти), а решта загнуті. Повільно рухати рукою справа наліво і зліва направо та стежити очима за вказівним пальцем (зайченя шукає маму).

Шукаючи свою домівку, зайченя помітило, що за ним слідкує лисичка й гайда тікати, плутати сліди: вгору-вниз, вгору-вниз. Це вправа 2 - вихователь з дітьми піднімають вгору зігнуту в лікті праву руку. Повільно рухати руку вгору-вниз (зайченя плутає сліди), а лисичка стежить за ним очима. Повторити вправу 8-10 разів;

Нарешті зайченя втекло, заховалося й виглядає чи не видно лисички. Підвести очі вгору, опустити вниз, подивитися вліво-вправо. Повторити 4-6 разів.

**Приклад оформлення наказу про створення творчої групи з
упровадження ІКТ у освітній процес ДНЗ**

Дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) комбінованого типу
№ 8 «Казка»

НАКАЗ

05.09.2015р.

м. Ковель

№55

Про створення творчої групи з упровадження ІКТ у освітній процес
ДНЗ

На виконання Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2015р. № 494, Державної цільової соціальної програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2015р. № 629, з метою підвищення професійної компетентності педагогів, розвитку уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у дошкільній освіті

НАКАЗУЮ:

- Створити творчу групу із впровадження ІКТ в освітній процес ДНЗ у складі:
 - керівник творчої групи — Леус І. М., завідувач;
 - члени творчої групи — Балаюш О. В., вихователь-методист;
 - Демчук В. П., вихователь.
- Членам творчої групи до 15.09.2016:
 - Розробити проект Положення про творчу групу з впровадження ІКТ в освітній процес ДНЗ.
 - Скласти перспективний план роботи творчої групи на п'ять років, визначивши основні етапи роботи та терміни їх виконання.
 - Забезпечити виконання етапів роботи згідно з перспективним планом роботи творчої групи.
 - Оформити результати виконання кожного етапу роботи у формі звіту.
- Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

*завідувач
підпис*

Відмітки про ознайомлення працівників з наказом

Положення
про роботу творчої групи з упровадження ІКТ у освітній процес
дошкільного навчального закладу

1. Загальні положення

Творча група — це колективне професійне об'єднання, яке на добровільній основі згуртовує педагогів, заінтересованих у впровадженні та застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у педагогічній діяльності, а також у забезпеченні й підвищенні якості дошкільної освіти.

Мета і завдання творчої групи

- Усвідомлення необхідних змін у пріоритетах і завданнях дошкільної освіти на сучасному етапі.
- Вивчення сучасної психолого-педагогічної та інструктивно-методичної літератури з проблем упровадження ІКТ в умовах ДНЗ.
- Удосконалення професійної майстерності педагогів у сфері розширення освітнього простору засобами ІКТ.
- Залучення педагогів до створення інформаційного освітнього простору.
- Стимулювання педагогів до самостійного поглибленого розширення знань з цієї проблеми, отриманих у процесі роботи.
- Пошук та підтримка педагогів-творців, педагогів-дослідників, сприяння впровадженню їхніх розробок, ідей у педагогічну практику педагогів ДНЗ.
- Аналізування фактичного стану педагогічного процесу в аспекті впровадження ІКТ у освітній процес ДНЗ.
- Розроблення методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування ІКТ у дошкільній освіті.
- Створення банку даних педагогічних розробок на електронних носіях, як-от: мультимедійні презентації для педагогів, дітей і батьків; роздатковий та демонстраційний матеріали; наочність тощо.
- Представлення досліджень для обговорення педагогічною спільнотою.
- Публікація матеріалів у ЗМІ.

Склад творчої групи

- До складу творчої групи входять: завідувач, вихователь-методист та вихователі ДНЗ.
- Керівник творчої групи тісно співпрацює з усією групою, здійснює загальне керівництво роботою, координує роботу засідань, надає науково-педагогічний інструментарій, здійснює контроль за виконанням рішень та рекомендацій, відповідає за ведення документації творчої групи (план

роботи, методичні рекомендації засідань, тексти виступів, роздаткові матеріали, банк даних педагогічних розробок, узагальнення досвіду з упровадження освітніх технологій тощо), повідомляє членів творчої групи про дату, час проведення чи перенесення засідань творчої групи.

- Кількісний склад не обмежений і може бути мобільним.

Права та обов'язки членів творчої групи

Члени творчої групи зобов'язані:

- керуватись у своїй роботі чинними програмами, нормативно-правовими документами системи дошкільної освіти та цим Положенням;
- скласти перспективний план роботи творчої групи на п'ять років і на його основі розробляти щорічні плани;
- забезпечувати виконання всіх заходів, визначених у плані роботи;
- брати активну участь у засіданнях творчої групи та обговорювати форми їх проведення: лекції, фестивалі, практичні заняття, семінари, круглі столи, майстер-класи тощо;
- вивчати методичну літературу з проблеми роботи творчої групи;
- вивчати інновації та впроваджувати їх у практику;
- розробляти теоретичні та практичні матеріали, оформлювати їх у рукописному або друкованому вигляді;
- створювати банки даних педагогічних розробок;
- пропагувати свої напрацювання серед педагогічної спільноти та публікувати матеріали у ЗМІ;
- завчасно повідомляти керівника творчої групи про свою відсутність на засіданнях.

Члени творчої групи мають право:

- вносити пропозиції щодо розв'язання проблем освітнього процесу ДНЗ;
- звертатися за консультаціями з проблеми до керівника творчої групи;
- робити подання на затвердження авторських матеріалів та програм через міську методичну раду міського методичного центру управління освіти;
- використовувати у практиці роботи матеріали творчої групи на етапі їх апробування та узагальнення, зазначаючи їх авторство;
- проводити анкетування, опитування, моніторинг та інші форми вивчення стану справ із проблеми роботи творчої групи.

Приклад оформлення наказу про створення сайту ДНЗ

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)
комбінованого типу № 8 «Казка»

НАКАЗ

21.01.2015 м. Мукачеве № 09

Про створення сайту ДНЗ

На виконання Державної цільової соціальної програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011р. № 629 та з метою широкого інформування громадськості про діяльність дошкільного навчального закладу, забезпечення принципу прозорості та доступності інформації про освіту

НАКАЗУЮ:

• Створити сайт дошкільного навчального закладу (ясел-садка) комбінованого типу № 8 «Казка» до 01.03.2015.

Творчій групі:

- Розробити та затвердити Положення про сайт до 01.02.2015.
- Розробити та затвердити Технічне завдання до 15.02.2015.
- Призначити адміністраторами сайту Леус І. М., завідувача, та Балаюш О. В., вихователя-методиста.
- Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

завідувач
підпис

Відмітки про ознайомлення працівників з наказом

Положення про сайт дошкільного навчального закладу

Загальні положення

- Положення визначає цілі, завдання, вимоги до інформаційного ресурсу сайту освітньої установи, структуру інформаційних матеріалів, а також регламентує його функціонування та інформаційне наповнення, порядок організації робіт щодо створення та функціонування сайту.
- Функціонування сайту регламентується чинним законодавством, цим Положенням та наказом завідувача.
- Загальна координація робіт щодо розроблення і розвитку сайту покладається на завідувача та вихователя-методиста.
- Користувачем сайту може бути будь-яка особа, що має технічні можливості виходу в мережу інтернет.

Цілі і завдання

- Сайт освітньої установи створюють з метою оперативного та об'єктивного інформування громадськості про її діяльність, отримання доступу користувачів інтернету до інформаційних та наукових ресурсів, розвитку зв'язків з іншими організаціями, встановлення персональних контактів, а також для отримання оперативної інформації всіма учасниками освітнього процесу.
 - Цілями створення сайту ДНЗ є:
 - забезпечення відкритості діяльності ДНЗ;
 - реалізація прав громадян на доступ до відкритої інформації за умови дотримання норм професійної етики педагогічної діяльності і норм інформаційної безпеки;
 - реалізація принципів єдності культурного й освітнього простору, демократичного державно-громадського управління ДНЗ;
 - інформування громадськості про розвиток і результати статутної діяльності ДНЗ;
 - захист прав та інтересів учасників освітнього процесу.
 - Завдання сайту ДНЗ:
 - створення цілісного позитивного іміджу освітньої установи;
 - систематичне інформування громадян про якість освітніх послуг в установі;
 - створення умов для взаємодії учасників освітнього процесу, соціальних партнерів освітньої установи;
 - сприяння обміну педагогічним досвідом;
 - презентація досягнень вихованців і педагогічного колективу;
 - стимулювання творчої активності педагогів і батьків.

Інформаційний ресурс сайту

- Інформаційний ресурс сайту формується відповідно до діяльності всіх структурних підрозділів ДНЗ, вихованців, батьків, ділових партнерів та інших заінтересованих осіб.
- Інформація, представлена на сайті, є відкритою і загальнодоступною.

- Права на всі інформаційні матеріали, розміщені на сайті, належать освітній установі.
- Інформація, розміщена на сайті не повинна:
 - порушувати авторські права;
 - містити ненормовану лексику, граматичні помилки, жаргонізми і сленг;
 - принижувати честь, гідність та ділову репутацію фізичних та юридичних осіб;
 - містити державну, комерційну або іншу таємницю;
 - містити пропаганду релігійних і політичних ідей;
 - порушувати норми чинного законодавства і норми моралі;
 - суперечити професійній етиці педагогічної діяльності.
- Офіційну інформацію, призначену для розміщення на сайті, відповідальні за наповнення розділів (сторінок) сайту надають адміністраторам (завідувачу, вихователю-методисту в електронному та паперовому вигляді.
- Текстову інформацію слід надавати, попередньо оформивши її у програмі Microsoft Word будь-якої версії, текст формувати відповідно до структури документа. До інформації можуть бути додані графічні файли, відеоролики. Остаточний вигляд та зміст інформації, яку розміщують на сайті, визначає адміністратор сайту. Інформацію на офіційному сайті ДНЗ подають українською мовою.
 - Інформацію на сайті ДНЗ слід оновлювати не рідше двох разів на місяць.

Структура сайту

Сайт містить такі розділи (сторінки):

- Головна сторінка
- Наш дитячий садок
- Як нас знайти
- Історія
- Наші досягнення

Відповідальні за надання й оновлення інформації — завідувач, вихователь-методист

Адміністрація

- Мережа груп

Відповідальний за надання й оновлення інформації — завідувач

Освітній процес

- Режим роботи закладу

Відповідальні за надання й оновлення інформації — завідувач, вихователь-методист

Педагогічний колектив

- Наші педагоги
- Методична робота

Відповідальний за надання й оновлення інформації — вихователь-методист

Правила прийому дітей до ДНЗ

Відповідальний за надання й оновлення інформації — завідувач

Сторінка практичного психолога

Відповідальний за надання й оновлення інформації — практичний психолог

Сторінка вчителя-логопеда

Відповідальний за надання й оновлення інформації — вчитель-логопед

Сторінка інструктора фізкультури

Відповідальний за надання оновлення інформації — інструктор фізкультури

Сторінка керівника гуртка

Відповідальний за надання й оновлення інформації — керівник гуртка хореографії, керівник гуртка образотворчої діяльності

Сторінка музичного керівника

Відповідальні за надання й оновлення інформації — музичні керівники

Медична сестра радить, консультує, інформує

Відповідальні за надання й оновлення інформації — сестра медична старша, сестра медична з дієтичного харчування

Сторінка батьків

Відповідальні за надання й оновлення інформації — завідувач, вихователь-методист

Карта сайту

Корисні посилання

Відповідальні за надання й оновлення інформації — завідувач, вихователь-методист

Організація розроблення і функціонування сайту

Для забезпечення розроблення та функціонування сайту слід створити робочу групу розробників сайту.

• До складу робочої групи розробників сайту залучити: адміністраторів (завідувач, вихователь-методист), педагогів, батьків.

• Розробники сайту забезпечують якісне виконання всіх видів робіт, безпосередньо пов'язаних з розробленням і функціонуванням сайту, зокрема таких: розроблення і зміна дизайну та структури, розміщення нової, архівування та видалення застарілої інформації, публікація інформації, розроблення нових веб-сторінок, програмно-технічна підтримка, реалізація політики розмежування доступу та забезпечення безпеки інформаційних ресурсів.

• Розробники сайту консультують працівників освітньої установи, відповідальних та заінтересованих у розміщенні інформації на сайті, щодо реалізації технічних рішень і поточних проблем, пов'язаних з інформаційним наповненням відповідного розділу (підрозділу) сайту.

• **Обов'язки адміністратора сайту:**

- забезпечувати надійне функціонування сайту;
- розробляти структуру сайту, оформлення розділів (сторінок);
- забезпечувати оновлення інформації;

- опрацьовувати матеріали, отримані від відповідальних за наповнення розділів сайту, та затверджувати їх для розміщення на сайті;

- реєструвати сайт в інформаційно-пошукових системах в установленому порядку;
- забезпечувати функціонування розділу (сторінки) для гостей та форуму;
- створювати на сайті посилання на інтернет-ресурси;
- забезпечувати оброблення електронної пошти.

Положення про мультимедіатеку дошкільного навчального закладу

1. Загальні положення

- Це положення є основою для створення та діяльності мультимедіатеки ДНЗ.

- Мультимедіатека є структурним підрозділом ДНЗ, що бере участь в освітньому процесі з метою забезпечення прав його учасників на безкоштовне, оперативне, широке користування інформаційними ресурсами.

- Цілі діяльності мультимедіатеки співвідносяться з цілями дошкільного закладу: на основі впровадження інформаційних технологій формування загальної культури особистості вихованців і засвоєння ними обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм; адаптація дітей до життя в суспільстві; створення основи для усвідомленого вибору та подальшого освоєння професійних освітніх програм; виховання патріотизму, працьовитості поваги до прав і свобод людини, любові до родини, навколишньої природи; формуванні здорового способу життя.

- Мультимедіатека керується у своїй діяльності чинним законодавством та цим Положенням.

- Діяльність мультимедіатеки ґрунтується на принципах демократії, гуманізму, загальнодоступності, пріоритету загальнолюдських цінностей, громадянськості, вільного розвитку особистості.

- Порядок користування джерелами інформації, перелік основних послуг і умов їх надання визначаються цим Положенням.

- Дошкільний заклад несе відповідальність за доступність та якість інформаційного обслуговування в діяльності мультимедіатеки.

- Організація обслуговування учасників освітнього процесу проводиться відповідно до правил техніки безпеки, протипожежних та санітарно-гігієнічних вимог.

- Це Положення може бути змінене і доповнене відповідно до наказу завідувача.

2. Основні завдання

- Надання учасникам освітнього процесу — педагогічним працівникам, батькам (законним представникам) вихованців (далі — користувачам) доступу до інформаційних освітніх ресурсів, представлених на різних носіях: цифрових (диски), комунікативних (комп'ютерні мережі) та інших.

- Виховання культурної і громадянської самосвідомості дітей, допомога в соціалізації, розвитку їх творчого потенціалу через використання інформаційних технологій.

- Формування у педагогів вільного володіння навичками незалежного користування інформаційними ресурсами: пошук, відбір та критична оцінка інформації.

- Удосконалення наданих освітніх послуг на основі впровадження нових інформаційних технологій та комп'ютеризації процесу навчання.

- Удосконалення професійної майстерності педагогів.

- Застосування та поширення у професійному середовищі інноваційних освітніх методик і технологій.

3. Основні функції

- Мультимедіатека формує фонд інформаційних ресурсів закладу, зокрема:

- Комплектує універсальний фонд навчальних, художніх, наукових, довідкових, педагогічних, методичних і науково-популярних матеріалів на електронних носіях інформації.

- Поповнює фонд інформаційними ресурсами мережі інтернет, базами та банками даних інших установ і організацій.

- Акумулює фонд матеріалів, створених у ДНЗ (презентації та інші методичні розробки педагогів).

- Здійснює розміщення, організацію і збереження матеріалів.

- Створює інформаційну базу:

- Здійснює аналітико-синтетичну переробку інформації.

- Започатковує і веде каталог бази даних ДНЗ.

- Забезпечує інформування користувачів про інформаційну продукцію.

- Здійснює диференційоване інформаційне обслуговування педагогічних працівників:

- Виявляє інформаційні потреби і задовольняє запити, пов'язані з навчанням, вихованням і збереженням здоров'я дітей.

- Виявляє інформаційні потреби і задовольняє запити в галузі педагогічних інновацій та нових технологій.

- Створює банк педагогічної інформації як основу єдиної інформаційної служби закладу, накопичує, систематизує інформаційну базу за освітніми лініями чинних програм та вікових особливостей вихованців.

- Організовує доступ до банку педагогічної інформації на будь-яких носіях, перегляд електронних версій педагогічних праць науковців.

- Підтримує діяльність педагогічних працівників в області створення інформаційних продуктів (документів, баз даних, веб-сторінок, презентацій тощо).

- Сприяє проведенню занять з формування інформаційної культури, є базою для проведення практичних занять по роботі з інформаційними ресурсами.

- Сприяє організації освітнього процесу та дозвілля вихованців, батьків, педагогів і перегляд відеофільмів, СД-дисків, презентацій, розвивальних комп'ютерних програм тощо).

Організація діяльності мультимедіатеки

- Мультимедіатека входить до структури методичного кабінету і є спеціалізованим робочим осередком для роботи з мультимедійними, мережевими і подібними ресурсами.

- Із метою модернізації освітнього процесу в умовах інформатизації та комп'ютеризації мультимедіатеку забезпечують:

- Сучасною електронно-обчислювальною, телекомунікаційною та копіювально-розмножувальною технікою і необхідними програмними продуктами.

- Ремонтом і сервісним обслуговуванням техніки й устаткування.

- ДНЗ створює умови для збереження обладнання та майна мультимедіатеки.

- Відповідальність за створення необхідних умов для діяльності мультимедіатеки несе вихователь-методист.

- З метою найповнішого використання інформаційних ресурсів у роботі з дітьми та педагогами мультимедіатеку закладу забезпечують доступом до ресурсів мережі інтернет.

Права та обов'язки відповідального за мультимедіатеку

- Працівники мультимедіатеки мають право:

- Самостійно обирати форми, засоби та методи інформаційного обслуговування освітнього процесу відповідно до цілей і завдань, зазначених у цьому Положенні.

- Проводити в установленому порядку заняття з розвитку навичок інформаційної культури користувачів.

- Працівники мультимедіатеки зобов'язані:

- Забезпечувати користувачам можливість роботи з інформаційними ресурсами ДНЗ.

- Інформувати користувачів про види послуг, які надає мультимедіатека.

- Забезпечувати наукову організацію роботи мультимедіатеки.

- Формувати фонди інформаційних матеріалів відповідно до інтересів, потреб і запитів усіх категорій користувачів.

- Удосконалювати інформаційне обслуговування користувачів.

- Забезпечувати збереження носіїв інформації, їх систематизацію, розміщення та зберігання.
- Забезпечувати режим роботи мультимедіатеки відповідно до потреб користувачів і режиму роботи закладу.
- Підвищувати рівень своєї кваліфікації.

Права та обов'язки користувачів мультимедіатеки

- Користувачі мультимедіатеки мають право:
 - Отримувати повну інформацію про склад фонду мультимедіатеки, інформаційних ресурсів і послуг, які вона надає.
 - Користуватися довідковим апаратом мультимедіатеки (каталогами).
 - Отримувати консультаційну допомогу з питань пошуку та вибору джерел інформації.
 - Отримувати в тимчасове користування або для використання в приміщеннях ДНЗ матеріали з фонду мультимедіатеки та інших джерел інформації (інтернет, комп'ютерні мережі).
 - Отримувати консультаційну допомогу з питань роботи з інформацією на носіях, користування електронним та іншим обладнанням.
 - Користувачі мультимедіатеки зобов'язані:
 - Дбайливо ставитися до матеріалів фонду мультимедіатеки, обладнання, інвентарю.
 - Підтримувати порядок розміщення матеріалів та устаткування при роботі з мультимедіатекою.
 - Переконатися при отриманні матеріалів мультимедіатеки у відсутності дефектів; у разі їх виявлення — проінформувати про це відповідального за мультимедіатеку. Відповідальність за виявлені дефекти в матеріалах несе останній користувач.
 - Замінювати матеріали мультимедіатеки у разі їх втрати чи псування рівноцінними або компенсувати збитки.
 - Повертати матеріали у встановлені терміни.
 - Повністю розрахуватися з мультимедіатекою при звільненні з роботи.

Порядок користування мультимедіатекою

Порядок користування мультимедіатекою визначається такими положеннями:

- Рух фонду мультимедіатеки фіксується в книзі обліку (посібників, ігрового, дидактичного обладнання тощо).
- Користувачі можуть продовжити термін користування матеріалами фонду мультимедіатеки, якщо на них відсутній попит з боку інших користувачів.

- Матеріали, призначені для роботи в методичному кабінеті та інших приміщеннях закладу, додому не видаються.
- Організація роботи визначається вимогами і нормами охорони праці при роботі з комп'ютерною технікою.
- Ознайомлення з фондом мультимедіатеки проводиться в позаробочий час.
- Працювати за одним персональним комп'ютером дозволено не більше ніж двом особам одночасно.
- З усіх питань пошуку інформації в інтернеті користувач має звертатися до відповідального за мультимедіатеку.
- Забороняється звернення до платних ресурсів інтернету.

Положення про порядок користування інтернетом у дошкільному навчальному закладі

1. Загальні положення

- Використання мережі інтернет в освітньому закладі спрямовано на розв'язання завдань освітнього процесу, ведення ділової документації.
- Це Положення регулює умови та порядок використання мережі інтернет в ДНЗ.
- Користувачами мережі інтернет є працівники закладу.
- До роботи в мережі інтернет допускаються особи, які пройшли реєстрацію і зобов'язалися дотримуватися вимог до роботи.

2. Організація використання мережі інтернет в ДНЗ

- Питання використання можливостей мережі інтернет у освітньому процесі слід розглядати на засіданнях педагогічної ради освітнього закладу.
- У робочий час заборонено використовувати інтернет не за цільовим призначенням.
- Принципи розміщення інформації на інтернет-ресурсах покликані забезпечувати:
 - Дотримання чинного законодавства, інтересів і прав громадян.
 - Захист персональних даних вихованців, батьків і педагогів.
 - Достовірність і коректність інформації.
- Персональні дані вихованців (прізвище та ім'я, вік, фото, адреса, телефони та інша інформація особистого характеру) можуть бути розміщені на інтернет-ресурсах лише з письмової згоди батьків або осіб, які їх замінюють. Персональні дані працівника ДНЗ — лише з його письмової згоди.
- В інформаційних повідомленнях про заходи, розміщених на сайті ДНЗ без повідомлення та отримання згоди згаданих осіб або їх законних представників, можуть бути зазначені лише прізвище та ініціали.
- При отриманні згоди на розміщення персональних даних представник ДНЗ зобов'язаний роз'яснити можливі ризики і наслідки їх опублікування. ДНЗ не несе відповідальності за такі наслідки, якщо попередньо було отримано письмову згоду особи на опублікування персональних даних.

3. Права, обов'язки та відповідальність користувачів

Користувачі «точки доступу до інтернету» в ДНЗ мають право:

- Працювати в мережі Інтернет протягом однієї години. За необхідності час роботи може бути збільшений за погодженням із

завідувачем чи вихователем-методистом та за відсутності попиту інших користувачів на користування інтернет-ресурсами.

- Зберігати отриману інформацію на знімному диску (СБ, флеш-накопичувачі). Знімні диски слід попередньо перевіряти на наявність вірусів.

- Розміщувати власну інформацію в мережі інтернет на інтернет-ресурсах.

- Мати обліковий запис електронної пошти на інтернет-ресурсах.

Користувачам «точки доступу до інтернету» в ДНЗ заборонено:

- Передавати інформацію, що є комерційною, державною або особистою таємницею.

- Поширювати інформацію, що принижує честь і гідність громадян.

- Поширювати образливу, неправдиву інформацію, погрози тощо.

- Відвідувати сайти, які не стосуються навчальних ресурсів (згідно з класифікатором інформації, яка не стосується освітнього процесу).

- Укладати будь-які угоди через інтернет.

- Завантажувати файли на комп'ютер без спеціального дозволу, дозволено завантажувати файли лише на власні знімні диски.

- Встановлювати на комп'ютерах додаткове програмне забезпечення.

- Змінювати конфігурацію комп'ютерів, зокрема системні налаштування комп'ютера і всіх програм, встановлених на ньому (заставки, тло робочого столу, стартову сторінку браузера тощо).

- Вмикати, вимикати і перезавантажувати комп'ютер без узгодження з відповідальним за організацію роботи з інтернетом і обмеження доступу.

- Здійснювати дії, спрямовані на «злам» будь-яких комп'ютерів, що розміщені як у ДНЗ, так і за його межами.

Відповідальність і обов'язки користувачів:

- Користувачі несуть відповідальність за зміст переданої, прийнятої і друківаної інформації.

- Користувачі мають дотримуватися тиші, порядку і чистоти в «точці доступу до інтернету».

- Осіб, які не дотримуються регламенту роботи, позбавляють права роботи в мережі інтернет.

- За нанесення будь-якого збитку (псування майна) користувач несе матеріальну відповідальність.

Орієнтовні формулювання для внесення змін у посадові інструкції адміністрації дошкільного навчального закладу, у якому використовують ІКТ

Завдання та обов'язки

- Забезпечує доступ працівників до інтернету.
- Стежить за станом комп'ютерної техніки. У разі потреби ініціює звернення до ремонтної (сервісної) організації. Контролює виконання ремонтних робіт.
 - Реєструє користувачів мережі інтернет у спеціальному журналі.
 - Надає допомогу користувачам під час сеансів роботи в мережі.
 - Бере участь у організації навчання працівників ДНЗ щодо використання інтернету в професійній діяльності.
 - Організовує контроль використання мережі інтернет в дошкільному закладі.
 - Регулярно оновлює антивірусне програмне забезпечення. Контролює перевірку користувачами зовнішніх електронних носіїв інформації (СБ, флеш-накопичувачів) на відсутність вірусів.
 - Стежить за вхідною кореспонденцією на адресу електронної пошти закладу.
 - Систематично підвищує свою професійну кваліфікацію, зокрема ІКТ-компетентність, з метою максимально ефективного використання можливостей інтернету в освітньому процесі.
 - Дотримується правил і норм охорони праці, техніки безпеки і протипожежного захисту, правил використання мережі інтернет.
 - Встановлює контакти із зовнішніми організаціями з питань використання ІКТ в освітній та управлінській діяльності.
 - Планує та організовує навчання педагогічних кадрів з питань використання ІКТ в освітній діяльності.
 - Збирає і накопичує інформацію про значущі для дошкільного закладу інновації в області застосування ІКТ у освітній діяльності.
 - Планує і організовує проведення семінарів, конференцій та інших заходів з вивчення і поширення перспективного досвіду щодо застосування ІКТ у дошкільному закладі.
 - Контролює використання засобів ІКТ у освітній та управлінській діяльності.
 - Розробляє методики впровадження ІКТ у освітню та управлінську діяльність.

Права

- Віддає розпорядження користувачам «точки доступу до інтернету» в межах своєї компетенції.
- Робить зауваження користувачам «точки доступу до інтернету» щодо порушення правил техніки безпеки, протипожежної безпеки, поведінки, регламенту роботи в інтернеті тощо.
- Вносить пропозиції щодо морального і матеріального заохочення педагогічних працівників, які методично грамотно і ефективно використовують ІКТ в освітньому процесі.

Відповідальність

- Несе відповідальність за належне й своєчасне виконання обов'язків, покладених на нього цією посадовою інструкцією.
- Дотримання правил техніки безпеки, протипожежної безпеки та норм охорони праці в освітньому закладі.

Орієнтовні формулювання для внесення змін у посадові інструкції педагогічних працівників дошкільного закладу

Завдання і обов'язки

- Планує використання ресурсів мережі інтернет у освітньому процесі з урахуванням специфіки роботи групи та вікових особливостей вихованців.
- Використовує у своїй діяльності електронну адресу і паролі для роботи в мережі інтернет та інформаційному середовищі дошкільного закладу.
- Застосовує численні прийоми, методи і засоби ІКТ, зокрема можливості інтернету, для поліпшення якості освітнього процесу.
- Систематично підвищує свою фахову кваліфікацію, зокрема ІКТ-компетентність, компетентність у використанні можливостей інтернету в освітньому процесі.
- Дотримується правил і норм охорони праці, техніки безпеки і протипожежного захисту, правил використання мережі інтернет.

Відповідальність

- Несе відповідальність за збереження комп'ютерного обладнання та дотримання техніки безпеки при роботі з ним.

Повинен знати

- Дидактичні можливості використання ресурсів мережі інтернет.
- Правила безпечного використання мережі інтернет.

Журнал реєстрації користувачів мережі інтернет

№ з/п	ПІБ користувача	Дата роботи в мережі	Адреса сайту чи ресурсу	Час початку роботи	Час завершення роботи	Підпис користувача	Підпис відповідального за «точку доступу до інтернету»
1							
2							
3							

Журнал обліку використання мультимедійної та комп'ютерної техніки педагогами

№ з/п	Дата	ПІБ педагога	Форма роботи	Тематика	Матеріал (презентація, відео, електронна фізкульт-хвилинка, слайд-фільм тощо)	Примітка (власна, запозичена)
1						
2						
3						

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>